Regenboog

onderwijs met de Bijbel als basis

God heeft een plan met jullie leven!

Schoolplan 2019 - 2023

Door ontdekkend te leren, ontwikkel jij je eigen talenten, kennis en vaardigheden om je straks in de veranderende maatschappij te kunnen inzetten voor de ander en jezelf, op de plek die God jou geeft.

Regenboog
onderwijs met de Bijbel als basis

Inleiding

Voor u ligt het schoolplan 2019 -2023 wat hoort bij het koersplan van LEV-WN en tot stand is gekomen uit de gesprekken over ontwikkelingen in het onderwijs, gevoerd op bovenschools- en schoolniveau.

Het team van de Regenboog heeft de afgelopen vijf jaar gewerkt aan doelen zoals deze beschreven staan in het koersplan 2015-2019. De doelen zijn geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie en op basis van de ontwikkelingen in de samenleving is het bestuur van LEV-WN tot de conclusie gekomen dat een doorontwikkeling nodig is van de identiteit en het onderwijskundig beleid van de scholen. Deze doorontwikkeling heeft van hen de naam de Expeditie gekregen. De metafoor verwijst naar een ontwikkeling waarbij de route en het eindpunt nog niet geheel duidelijk zijn. Het schooljaar 2018/2019 wordt als het jaar van de routeverkenning beschouwd. Alle schoolleiders verkennen samen met hun teams wat hun eindpunt en route wordt. Dit beschrijven zij in een Expeditieplan. Vanaf het schooljaar 2019/2020 gaan zij, figuurlijk, op expeditie en zullen zij aan de slag gaan om hun onderwijs dusdanig te veranderen dat het aansluit bij de huidige maatschappelijke ontwikkelingen. Het bestuur heeft met de directeuren afgesproken dat er een daadwerkelijke transitie van het onderwijs zal gaan komen.

In dit schoolplan beschrijven we uitgangspunten voor ons onderwijskundig en personeelsbeleid. Daarnaast leest u welke richtinggevende principes aan het beleid ten grondslag liggen. De doelen en ambities worden jaarlijks in een jaarplan vertaald in concrete speerpunten en activiteiten. Onderwijsontwikkeling is voortdurend in beweging, daarom evalueren we jaarlijks onze plannen en passen ons handelen aan nieuwe inzichten aan.

God heeft een plan met ons leven. Dát is de basis van de visie op de Regenboog. Dit beseffen we ook bij het maken van deze plannen voor de komende vier jaar. We leven in afhankelijkheid van Hem, Die een veel groter plan voor ons heeft. We willen ons dagelijks opnieuw vullen met Zijn Geest om het goede te doen en ons laten leiden op Zijn weg. Ook binnen dit schoolplan. We zien uit naar het plan wat God met de Regenboog, met de kinderen van de Regenboog en met de teamleden van de Regenboog heeft. We willen onze passie en talenten die God in ons heeft gelegd voor 100% inzetten om goed onderwijs aan de kinderen te geven die Hij ons heeft toevertrouwd.

Dit schoolplan is het beleidsdocument voor de schoolplanperiode 2019-2023.

Het schoolplan wil elke belanghebbende duidelijkheid geven over wat we willen bereiken met het onderwijs op deze school en hoe we dat dagelijks vorm zullen geven.

Annemiek de Quelerij

Directeur Regenboog Middelburg

Regenboog
onderwijs met de Bijbel als basis

Inhoudsopgave

Inleiding **1**

Totstandkoming **6**

Vaststelling ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1. Uitgangspunten van het bestuur **8**

1.1 Inleiding *8*

1.1.2 Wie zijn we? *8*

1.2 Missie: GELOOF IN ONTWIKKELING *8*

1.2.1 Identiteit *8*

1.2.2 Belofte *9*

1.3 Kernwaarden *9*

1.3.1 Liefde en vertrouwen *9*

1.4 Ambities *9*

2. De opdracht van onze school **10**

2.1. Inleiding *10*

2.2 Onze missie *10*

2.3. Onze visie *10*

2.3 Domeinen binnen ons onderwijs *11*

2.4 Leidende principes en ons schoolprofiel *12*

2.5. Onze kernwaarden *14*

2.6. Interne en externe analyse *14*

2.7. Ambities en doelen voor 2019-2023 ..... *15*

3. Onderwijskundig beleid **21**

3.1. Inleiding *21*

3.2. De wettelijke opdracht van ons onderwijs *21*

3.2.1. Doorlopende leerlijn (OP1) *21*

3.2.2. Burgerschapsonderwijs (OR2) *22*

3.2.3. Ontwikkeling in beeld (OP2) *22*

3.2.4. Onderwijstijd *24*

3.2.5. Onderwijstijd en ICT *24*

3.2.6. Anderstaligen (OP1) *24*

3.2.7. Sponsoring *24*

3.3 Kerndoelen en referentieniveaus (OP1) *26*

3.3.1 Uitwerking kerndoelen in zes leergebieden *27*
3.3.1.2 Bijbelonderwijs en godsdienstige vorming *27*
3.3.1.2 Nederlands *27*
3.3.1.3 Engels *28*
3.3.1.4 Rekenen/wiskunde *28*
3.3.1.5 Oriëntatie op jezelf en de wereld *29*
3.3.1.6 Kunstzinnige oriëntatie *29*
3.3.1.7 Bewegingsonderwijs *30*
3.3.1.8 Ambitie *30*
3.4. Kinderen met extra ondersteuningsbehoeften (OP2) *30*
3.5. Onderwijs aan langdurig zieke kinderen *30*
3.6. Veiligheid (SK1) *31*
3.7. Pedagogisch klimaat (SK2) en didactisch handelen (OP3) *31*

4. Personeelsbeleid **35**
4.1 Taakbeleid en formatie *35*
4.2. Bardo en jaarplannen *35*
4.3 Scholing *36*
4.4 Begeleiding nieuwe leerkrachten. *36*
4.5 Onze ambities op personeelsbeleid *37*
4.4. Goed werkgeverschap LEV *37*
4.6 Personeelsbeleid in samenhang met onderwijskundig beleid en ambities (anders organiseren) *37*
4.7 Concreet hebben wij de volgende ambities geformuleerd: *38*

Kwaliteitszorg **39**
5.1 Inleiding *39*
5.2 Hoe wij onderwijskwaliteit definiëren *39*
5.2.1 Identiteit ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
5.2.2 Socialisatie ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
5.2.3 Opleiding 40
5.2.4 Persoonsvorming 41
5.2.5 Kwalificatie 41
5.3 Beschrijving basiskwaliteit van school *41*
5.3.1 Onderwijs: 42
5.3.3 Betrokkenheid: 42
5.3.4 Leerlingen: 43
5.3.5 Personeel: 43
5.3.6 Schoolplan en jaarplannen 43
5.3.7 Facilitair / financieel 43

Bijlage 1, het schoolplan op 1 A4 ..... **45**

Bijlage 2 Onderwijs aan anderstalige leerlingen **46**
Inleiding *46*
DAT en CAT *46*
Onderwijs aan meertalige leerlingen *47*
Scaffolding *47*
Taalonderwijs *47*
Context *49*
Interactie *49*
Feedback 49
Taalsteun *50*
Voorbereidend en aanvankelijk lezen 50
Voorkennis 51
Voortgezet en begrijpend lezen 51
Verwerking 52
De leerkracht als model 52

Bijlage 3 Sponsoring ..... Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Bijlage 4 – School ondersteuningsprofiel **54**

Schoolondersteuningsprofiel van: GBS Regenboog te Middelburg **54**
Bijgesteld dd: november 2017 ..... *54*
Inleiding *54*

Ontwikkeling van de basisondersteuning **55**

Algemeen beeld van de ondersteuningsmogelijkheden **56**

Conclusies **58**
a. Mogelijkheden *58*
b. Grenzen *58*
c. Ambities *58*
d. Ontwikkelpunten *59*

Bijlage 5 Uitgebreide beschrijving van de leerlingenzorg **61**

Kinderen met extra ondersteuningsbehoeften op onze school **65**
Wat is het doel van het samenwerkingsverband Kind op 1? 65
1. Basisondersteuning 65
2. Extra ondersteuning 65

Totstandkoming

Dit schoolplan is het beleidsdocument voor de schoolplanperiode 2019-2023.

We hebben als team de missie en visie herijkt, ons doel beschreven voor 2023 geformuleerd en de strategieën geselecteerd waarmee we onze visie in de jaren 2019 tot 2023 willen realiseren.

Daarnaast zijn gegevens verzameld, die duidelijk maakten, welke positie de school aan het eind van de vorige schoolplanperiode innam op de verschillende beleidsterreinen. Daarbij is gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- De evaluatie van het schoolplan 2015-2019 van de school.
- De meest recente inspectierapporten.
- Tevredenheidsmetingen van ouders, leerlingen en medewerkers.
- Zelfevaluatie en interne audit LEV-WN
- Terugkoppeling werkbezoeken vanuit bestuur
- De jaarverslagen
- Analyse van de opbrengsten en/of resultaten van methodeonafhankelijke toetsen.
- Omgevingsanalyse, die aangeeft hoe de school gewaardeerd wordt in de wijk en de samenwerking met de daar aanwezige instanties en instellingen.
- nulmeting door schooldirectie

De analyse van deze gegevens, samen met onze missie en visie heeft geresulteerd in een aantal strategieën, die voor ons team leidend en richtinggevend zijn voor de beoogde concrete doelen.

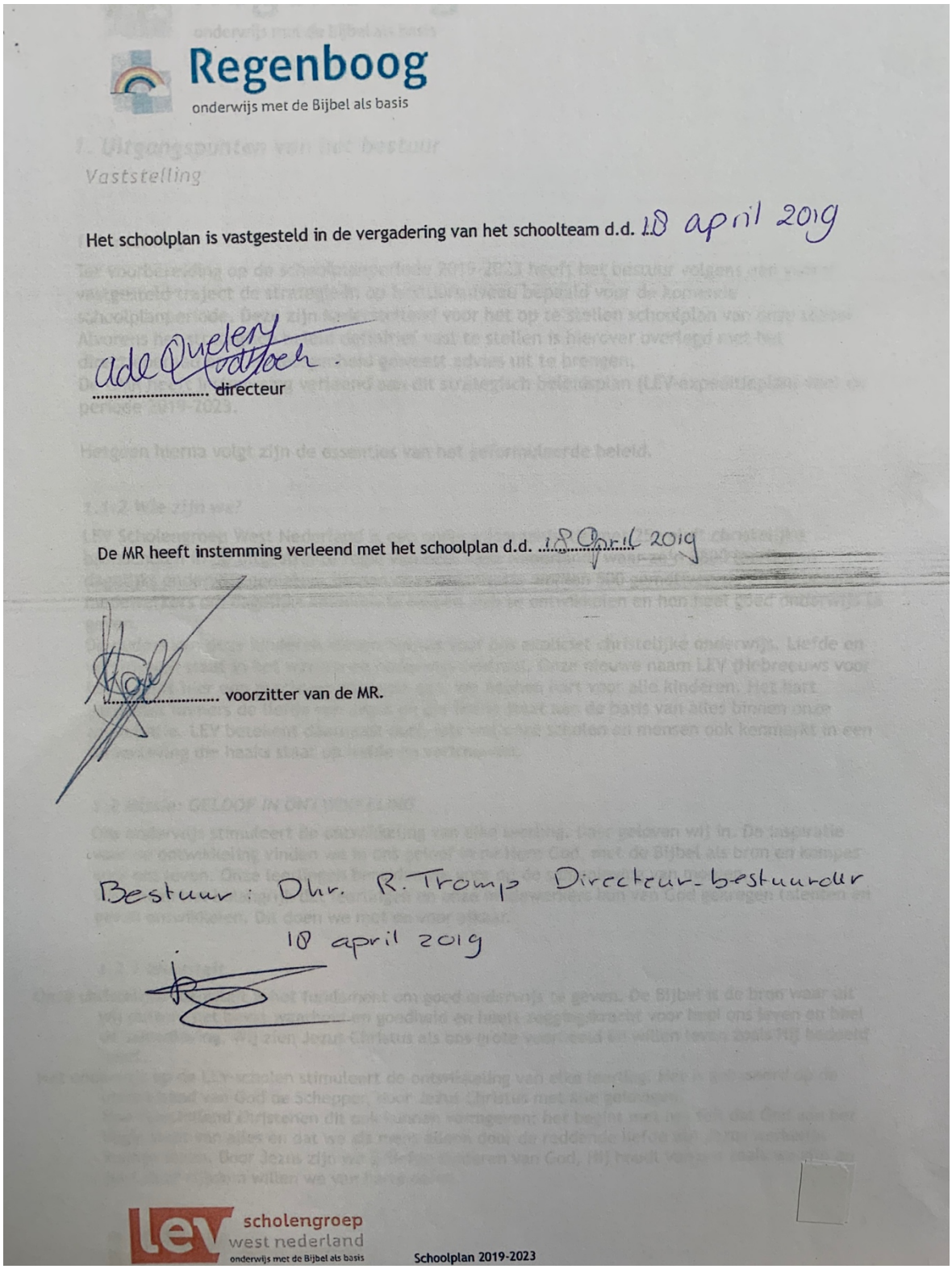
Het schoolteam stelt zich onder leiding van de directie verantwoordelijk voor de uitvoering van dit schoolplan in de komende vier jaar.

Het bevoegd gezag stelt zich door middel van de akkoordverklaring verantwoordelijk voor het ondersteunen en bewaken van hetgeen in het schoolplan is beschreven.

Het bevoegd gezag stelt zich garant voor het gericht inzetten van middelen voor het ondersteunen van dit schoolplan.

De uitvoering van het schoolplan wordt jaarlijks omgezet in doelen voor het schooljaar in het zogenaamde jaarplan. De doelen worden aan het einde van het schooljaar geëvalueerd. Middels dit jaarplan stelt de directie het schoolbestuur jaarlijks op de hoogte van de bereikte doelen.

Schoolgidsen in de periode 2019 – 2023 worden samengesteld op basis van de inhoud van het schoolplan.

Regenboog
onderwijs met de Bijbel als basis

Vaststelling

Het schoolplan is vastgesteld in de vergadering van het schoolteam d.d. 10 april 2019

..... directeur

De MR heeft instemming verleend met het schoolplan d.d. 18 April 2019

..... voorzitter van de MR.

Bestuur: Dhr. R. Tromp Directeur-bestuurder

10 april 2019

lev scholengroep west nederland onderwijs met de Bijbel als basis

Schoolplan 2019-2023

1. Uitgangspunten van het bestuur

1.1 Inleiding

Ter voorbereiding op de schoolplanperiode 2019-2023 heeft het bestuur volgens een vooraf vastgesteld traject de strategieën op bestuursniveau bepaald voor de komende schoolplanperiode. Deze zijn kaderstellend voor het op te stellen schoolplan van onze school. Alvorens het strategisch beleid definitief vast te stellen is hierover overlegd met het directieberaad en is er gelegenheid geweest advies uit te brengen.
De GMR heeft instemming verleend aan dit strategisch beleidsplan (LEV-expeditieplan) voor de periode 2019-2023.

Hetgeen hierna volgt zijn de essenties van het geformuleerde beleid.

1.1.2 Wie zijn we?

LEV Scholengroep West Nederland is een onderwijsorganisatie met 25 voluit christelijke basisscholen in de uitgestrekte regio van heel West Nederland, waar zo'n 3800 leerlingen dagelijks onderwijs genieten. Binnen onze organisatie werken 500 gemotiveerde en vakbekwame medewerkers om dagelijks kinderen te helpen zich te ontwikkelen en hen heel goed onderwijs te geven.
De ouders van deze kinderen kiezen bewust voor ons expliciet christelijke onderwijs. Liefde en vertrouwen staat in het werken en onderwijs centraal. Onze nieuwe naam LEV (Hebreeuws voor hart) geeft hier een prachtige dimensie aan. We hebben hart voor alle kinderen. Het hart verbeeldt immers de liefde van Jezus en die liefde staat aan de basis van alles binnen onze organisatie. LEV betekent daarnaast durf, iets wat onze scholen en mensen ook kenmerkt in een samenleving die haaks staat op liefde en vertrouwen.

1.2 Missie: GELOOF IN ONTWIKKELING

Ons onderwijs stimuleert de ontwikkeling van elke leerling. Daar geloven wij in. De inspiratie voor de ontwikkeling vinden we in ons geloof in de Here God, met de Bijbel als bron en kompas voor ons leven. Onze leerlingen bereiden we voor op de samenleving van morgen.
We vinden het belangrijk dat leerlingen en onze medewerkers hun van God gekregen talenten en gaven ontwikkelen. Dit doen we met en voor elkaar.

1.2.1 Identiteit

Onze christelijke identiteit is het fundament om goed onderwijs te geven. De Bijbel is de bron waar uit wij putten, het bevat waarheid en goedheid en heeft zeggingskracht voor heel ons leven en heel de samenleving. Wij zien Jezus Christus als ons grote voorbeeld en willen leven zoals Hij bedoeld heeft.
Het onderwijs op de LEV-scholen stimuleert de ontwikkeling van elke leerling. Het is gebaseerd op de unieke band van God de Schepper, door Jezus Christus met alle gelovigen.
Hoe verschillend christenen dit ook kunnen vormgeven: het begint met het feit dat God aan het begin staat van alles en dat we als mens alleen door de reddende liefde van Jezus werkelijk kunnen leven. Door Jezus zijn we geliefde kinderen van God, Hij houdt van ons zoals we zijn en juist deze rijkdom willen we van harte delen.

1.2.2 Belofte

Wij beloven onze leerlingen te helpen ontwikkelen tot jonge mensen die met hun passies en talenten willen bijdragen aan een toekomstige samenleving. Zij kunnen dit omdat ze op school geleerd hebben vanuit een onderzoekende houding te denken en vanuit verwondering voor Gods schepping. Ze hebben geleerd welke betekenis het heeft om Gods geliefd kind te zijn en hoe ze zich verhouden tot anderen, te ontdekken wie ze zijn en hoe ze verschillen ten opzichte van anderen. Ze krijgen de ruimte om hun verantwoordelijkheid te nemen, maar krijgen ook de basiskennis mee die ze nodig hebben.
We hebben hoge verwachtingen van leerlingen om hun talenten te gebruiken en ze worden hiertoe dagelijks uitgedaagd.
Om deze belofte waar te maken is een goede samenwerking met ouders nodig, stellen we ons regelmatig de vraag wat vandaag nodig is voor de samenleving van (over)morgen.

1.3 Kernwaarden

De waarden Liefde en Vertrouwen zijn waarden waar we allemaal in geloven, die ons binden en zeggen wie we zijn. We werken op onze scholen en in de organisatie vanuit deze waarden.

1.3.1 Liefde en vertrouwen

Liefde vormt de basis hoe we met elkaar omgaan, als medewerkers, leerlingen en ouders.
We kunnen de ander liefhebben omdat God ons eerst heeft liefgehad. Wij zijn allen geschapen naar het beeld van God en als zodanig verschillend en toch gelijkwaardig.
Liefde leert open en eerlijk te communiceren. Liefde maakt dat de mening van de ander, ook de leerling, ertoe doet en van invloed is op de manier waarop je met elkaar omgaat. Liefde in Christus helpt om bij verschil van mening tot een oplossing te komen en ons (weer) verbonden met elkaar te weten. Liefde betekent ook dat je kunt vergeven.
Verschil tussen veroordelen en beoordelen.

Vertrouwen is binnen LEV een codewoord. Vertrouwen in onze Schepper, dat allereerst. Hij zorgt dagelijks voor ons en rust ons toe voor de taken die we hebben gekregen. Hij leert ons ook om onvoorwaardelijk vertrouwen te geven aan de leerlingen, zodat zij tot bloei komen in een veilige omgeving die duidelijke kaders biedt.
Als LEV geven wij medewerkers het vertrouwen om vanuit hun professionaliteit te doen wat nodig is. Bij vertrouwen hoort ook transparantie: helderheid binnen de organisatie over taken en verantwoordelijkheden. We houden daarbij vast aan een open communicatiestijl en durven ons kwetsbaar op te stellen.

1.4 Ambities

Binnen ons LEV-expeditieplan hebben we een aantal ambities geformuleerd die dynamiek geven aan de dagelijkse werkelijkheid. We beseffen dat deze constant worden bijgesteld.

Ambitie 1: Sprankelende identiteit in een veranderende samenleving
Ambitie 2: Toekomstgericht LEV-onderwijs
Ambitie 3: Bevlogen LEV-medewerkers
Ambitie 4: Fris ondernemerschap
Ambitie 5: Samen leven

2. De opdracht van onze school

2.1. Inleiding

Dit hoofdstuk is dragend voor ons werk in de komende schoolplanperiode. We verantwoorden hier vanuit welke opvattingen ons onderwijs verzorgd wordt. Deze opvattingen zijn gebaseerd op de visie van het schoolteam en de conclusies die we als schoolteam getrokken hebben uit de verzamelde gegevens. Dit alles binnen de kaders van het door het bestuur vastgesteld strategisch beleid. Daarnaast is een interne en externe analyse van onze school uitgevoerd. Dat heeft geresulteerd in een aantal sterke en zwakke kanten van onze organisatie en kansen en bedreigingen in de nabije toekomst.
Al deze gegevens samen zijn gebruikt om de meest passende strategieën te kiezen voor de komende vier jaar.

2.2 Onze missie

Op de Regenboogschool staat onze God, Jezus en de Heilige Geest centraal. God is onze Vader en wij mogen Zijn kinderen zijn. Daarom ligt het fundament voor de bepaling van ons onderwijs in Hem alleen.

Met een onderzoekende houding, gedreven vanuit nieuwsgierigheid willen we de leerlingen steeds meer inzicht geven in de wereld die onze God geschapen heeft. Wij stimuleren kinderen om vragen te blijven stellen en daardoor te leren over zichzelf, de ander en de wereld om hen heen. Daarnaast helpen we kinderen te ontdekken wat hun persoonlijke talenten zijn en helpen wij hen deze talenten verder te ontwikkelen.

2.3. Onze visie

In onze visie geven we aan hoe we ons onderwijs willen vormgeven. De beschreven uitgangspunten beschouwen we als kwaliteitscriteria waaraan we ons onderwijs in de komende periode willen toetsen.

Hoe ziet jouw plan eruit?

God heeft een plan met jouw leven. Door ontdekkend te leren, ontwikkel jij je eigen talenten, kennis en vaardigheden om je straks in de veranderende maatschappij te kunnen inzetten voor de ander en jezelf, op de plek die God jou geeft.

Op de Regenboog leren kinderen en leerkrachten met plezier! Kinderen leren door te ervaren en te ontdekken in een leerrijke omgeving, zowel binnen als buiten de school. Wij vinden het belangrijk dat kinderen ontdekken waar zij goed in zijn en talenten van zichzelf en de ander leren waarderen. Onder talenten verstaan wij niet alleen cognitieve talenten maar ook praktisch inzicht, praktisch handelen en creativiteit. Bovenstaande doet recht aan de unieke talenten die God ieder kind gegeven heeft.

Wij willen zorgdragen voor een ononderbroken leerontwikkeling van kinderen en sluiten daarom aan op de onderwijsbehoefte van elk kind. Dit betekent dat wij leren vanuit leerlijnen werken, waarbij het thematisch leren van groep 1 t/m groep 8 zorgt voor de samenhang en verbinding. Op de Regenboog staan wij voor een stevig kennisfundament van de basisvakken.

De sociaal-emotionele ontwikkeling gaat hand in hand met de cognitieve leerontwikkeling van kinderen. Wanneer de kinderen bij ons op school komen, zijn ze eerst vooral gericht op zichzelf. Wij helpen de kinderen om zichzelf beter te leren kennen en zijn gevoelens en gedachten te reguleren. Later krijgen kinderen steeds meer oog voor de gevoelens en gedachten van de ander en leert hij zich in de ander te verplaatsen. Wij leren de kinderen om keuzes te maken die goed zijn voor zichzelf en de ander. Wij vinden het belangrijk om hier als leerkrachten een voorbeeldrol in te vervullen. Wij leren kinderen op een plezierige manier met elkaar samenwerken en samenleven en dit ook concreet vorm te geven in de directe omgeving.

2.3 Domeinen binnen ons onderwijs

Het onderwijs aan de Regenboogschool kan opgesplitst worden in verschillende domeinen:

Toerusten
De kinderen op de Regenboog worden toegerust om als christen betekenisvol te zijn voor hun omgeving. Zij leren hoe zij de Bijbelse principes kunnen toepassen op hun eigen leven. Door de Bijbelverhalen die dagelijks in de klassen worden verteld en de gesprekken die gevoerd worden, leren de kinderen dat God een plan heeft met hun leven.

Opleiden
De kinderen krijgen les in de basisvakken rekenen, taal, lezen en Engels. Wij sluiten zoveel mogelijk aan bij de mogelijkheden van elk kind als het gaat om tempo en leermogelijkheden van het kind.

Vormen
Het sociaal-emotioneel leren is, naast het onderwijs in de basisvakken, een belangrijk onderdeel van het onderwijs aan de Regenboog. De hele dag door leren kinderen over het omgaan met anderen. Dit gebeurt door het aanleren van goed gedrag, door het doen van samenwerkingsopdrachten en door het bewust samen leren spelen op het plein. Wij vinden het van groot belang dat kinderen op de Regenboog de mogelijkheid krijgen om hun eigen talent te ontwikkelen. Door aandacht te hebben voor eigen talenten, leren de kinderen zichzelf goed kennen, werken zij aan een positief zelfbeeld en kunnen zij later hun talent in de snel veranderende maatschappij inzetten. Door talenten van andere kinderen te erkennen en te waarderen, ontdekken kinderen dat elk mens eigen talenten heeft en bouwen zij aan een positief mensbeeld.

Samenwerken
Kinderen leren niet alleen binnen de school. Om hen heen staan de ouders die op de Regenboog intensief betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kind(eren). Samenwerken doen we niet alleen met ouders. Wij werken samen met de VO scholen om ons leerstofaanbod af te stemmen en zo een ononderbroken ontwikkeling te realiseren. Met de naastgelegen VMBO afdeling van de CSW werken we aan de ontwikkeling van de talenten van leerlingen. Ook werken wij samen met de Maneblussertjes. Zij verzorgen de BSO, de naschoolse activiteiten en starten een peutergroep in onze school op. Wij werken samen met instanties in de buurt, zo hebben wij regelmatig activiteiten met een verpleegtehuis in Middelburg.

Planmatige zorg
Vanuit onze levensovertuiging dat elk kind een uniek schepsel van God is, willen wij ons extra inzetten voor passend onderwijs voor leerlingen met extra onderwijsbehoefte op het gebied van leren of gedrag. Wij werken samen met Kind op 1 en kunnen in samenwerking met hen veel bereiken voor zorgleerling.

Duurzaamheid
Wij vinden het belangrijk dat kinderen verantwoord leren omgaan met Gods schepping. Dat betekent dat wij kinderen leren God lief te hebben, de ander lief te hebben en zichzelf lief te hebben. We willen kinderen leren duurzaam om te gaan met de natuur, verantwoord om te gaan met afval en kinderen leren hoe zij kunnen delen vanuit hun rijkdom aan een ander in bijvoorbeeld een ontwikkelingsland. Daarom ondersteunen wij Compassion en zetten wij ons in voor andere goede doelen.

Professionele cultuur
Voortdurend werkt het team aan haar eigen ontwikkeling door het volgen van nascholing, kennisdeling en daarnaast zijn er regelmatig initiatieven om ons onderwijs anders in te richten op basis van evidence based onderzoek. Wij zijn ervan overtuigd dat de basis van een goede samenwerking voor ons als team een positieve onderlinge samenwerking is waarbij humor en plezier in het werken van kinderen onmisbaar zijn.

2.4 Leidende principes en ons schoolprofiel

God heeft een plan met jouw leven
Onderzoekend leren & Brede talentontwikkeling

De Regenboog is een basisschool in Middelburg met een eigen karakter. De school valt onder het bestuur van LEV-WN. De Regenboog staat voor goed onderwijs waarvan de bijbel de basis is. De Regenboog wordt gekenmerkt door onderlinge betrokkenheid en oog voor elk individu. De krachtige identiteit vanuit de bijbel waarbij de leerkrachten de identiteitsdragers zijn en vanuit hun levende geloof in Jezus Christus hun juf- of meester-zijn vorm geven, maken onze school uniek in de omgeving. Wij hebben de leerlingen lief, vanuit de liefde die wij kennen in onze God. Wij geven de leerlingen onderwijs vanuit onze kennis en kwalificaties, in betrokkenheid van ouders.

De circa 180 leerlingen die de Regenboog bezoeken, komen uit Middelburg en omliggende dorpen. Dat maakt de Regenboog tot een streekschool. Het opleidingsniveau van de ouders van onze school is overwegend hoog te noemen. Voor de komende jaren is de prognose dat het leerlingenaantal iets zal groeien.

Over vier jaar willen wij in Middelburg bekend staan als een school met een sprankelende identiteit, een school waar er een opvallend veilig en positief werk- en speelklimaat heerst. Onze kinderen leren en onderzoeken met lol en plezier onder begeleiding van een enthousiast team en kunnen zich zo voorbereiden op de snel veranderende maatschappij.

Onze leidende principes zijn:

- Met plezier leren en werken
- Onderzoeken in een betekenisvolle leeromgeving
- Gelijke kansen voor elk talent

<u>Wat zie je als je door onze school loopt:</u>

- Kinderen die lol hebben in het leren
- Leerkrachten die lol hebben met de kinderen en met elkaar
- De echte wereld die in de klassen wordt gehaald en aansluit bij het thema waarover gewerkt wordt

- Zelfstandig werkende kinderen die met hun eigen taken bezig zijn, soms alleen, soms in duo's en soms met een groepje
- Kinderen die samenwerken aan onderzoek, spel en experiment
- Elk kind wat op zijn eigen manier creatief uiting geeft aan een opdracht
- Op het schoolplein zie je kinderen samen ontdekken, leren en genieten van de natuur
- Ouders, professionals buiten het onderwijs, bedrijven en andere betrokkenen die worden ingezet bij het leren (bv gastlessen)
- Kinderen iets goeds doen voor een ander in de school of buiten de school
- Kinderen die werken op tablets en chromebooks op verschillende plekken binnen de school
- Leerkrachten die de kinderen voordoen hoe ze omgaan met de omgeving en met elkaar
- Leerlingen die samen met de leerkracht zichtbaar maken waarin ze zich hebben ontwikkeld
- Een bruisende school vol van creatieve en culturele uitingen, prestaties en voorstelling
- Leerlingen die alle basisvaardigheden en een grote mate van zelfstandigheid en zelfvertrouwen ontwikkelen
- Kinderen die praktisch werken aan het ontwikkelen van talent
- Geen klassikale instructies met kinderen aan tafeltjes maar zie je kinderen die in beweging zijn en met beweging leren
- Kinderen die na groep 8 terugkijken op een fijne basisschoolperiode

2.5. Onze kernwaarden

Wij hebben de kernwaarden Plezier, Betrokkenheid, Vertrouwen en Creativiteit gekozen als belangrijkste waarden voor ons onderwijs. Dit zijn de waarden waar wij in geloven, die ons binden en zeggen wie wij zijn. We werken op onze school op basis van deze waarden.

2.6. Interne en externe analyse

De belangrijkste factoren van de interne analyse:

Sterke punten van onze school	"Zwakke" of ontwikkelpunten van onze school
1 De veilige, open en betrokken sfeer en pedagogisch klimaat binnen de school	1 De leerkrachten zitten vast in (oude) systemen
2 De krachtige identiteit van de school	2 Gedateerd gebouw en gedateerde materialen
3 De wijze waarop er aangesloten wordt op de onderwijsbehoeften van zorgleerlingen en de wijze waarop de planmatige zorg wordt uitgevoerd.	3 Onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen

Kans voor onze school	Bedreiging voor onze school
1 Samenwerking met CSW en Maneblussertjes	1 Ruimtegebrek door leerlingengroei
2 Groeiend aantal leerlingen school	2 Verschil in kennisniveau tussen collega's
3 Breder inzetten van thematisch werken waarbinnen meer- en hoogbegaafde leerlingen een betere plaats krijgen	3 Langdurige ziekte en uitval onder collega's

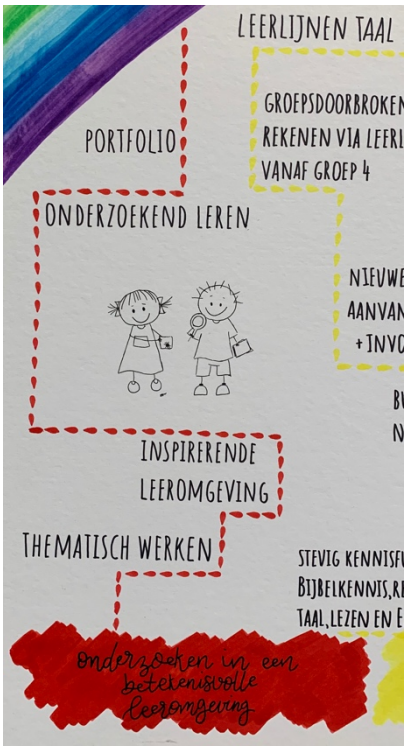
Met deze analyse hebben we positie van de school vastgesteld. Deze factoren laten we terug komen in voor een confrontatiematrix.

	Kansen	Bedreigingen
Sterkten	De krachtige identiteit van de school maakt dat we de samenwerking met CSW en Manebussertjes opzoeken	De samenwerking met de CSW is een kans om effectief om te gaan met beschikbare ruimte door gebruik te maken van de faciliteiten die CSW kan bieden.

Zwaktes	Wanneer thematisch werken breder ingezet wordt en leerkrachten samen lessen voorbereiden en leren van elkaar, kan het verschil in kennis tussen collega's worden verkleind.	

2.7. Ambities en doelen voor 2019-2023

Ambitie 1: Onderzoeken in een betekenisvolle leeromgeving: Wij bieden *toekomstgericht onderwijs* door kinderen te leren vanuit een nieuwsgierige basishouding de wereld te *onderzoeken*. Thematisch werken en het inrichten van een betekenisvolle leeromgeving helpen ons daarbij.

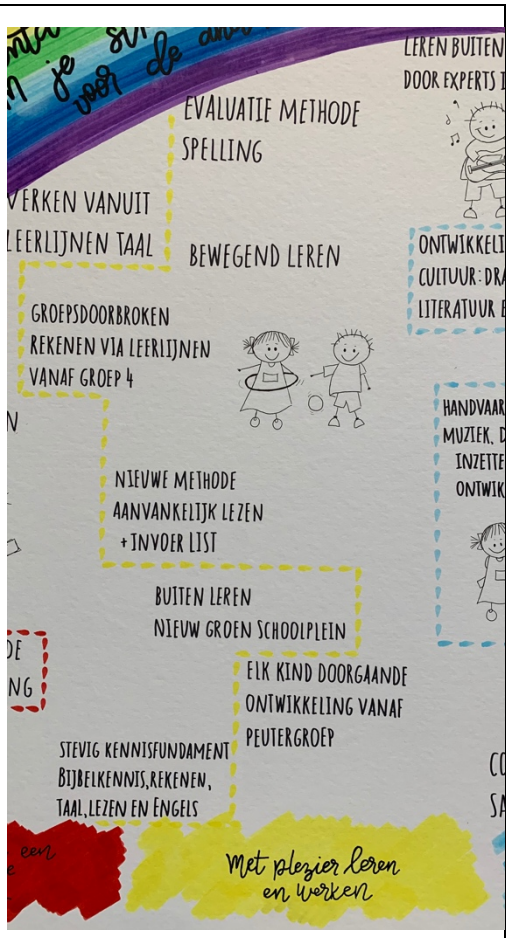
Doelen:

- Thematisch en Ontwikkelingsgericht werken wordt door de hele school ingevoerd.
- In alle klassen en in de centrale ruimte wordt een inspirerende leeromgeving gecreëerd.
- Onderzoekend en ontwerpend leren wordt vertaald naar beleid, doorlopende leerlijnen en pedagogisch - didactische afspraken voor leerkrachten en leerlingen.
- Er wordt onderzoek gedaan naar mogelijkheden en meerwaarde van andere vormen van leerlinggroepering naast het leerstofjaarklassensysteem.
- Er wordt een keuze gemaakt voor een nieuw rapport/portfolio en deze wordt ingevoerd.

Strategie

- Er wordt een PLG thematisch werken samengesteld. De PLG zorgt voor samen leren, samen werken en samen ontwikkelen op teamniveau. De PLG neemt het voortouw in het werken aan bovenstaande doelen.
- Er wordt een externe begeleider in de arm genomen om bovenstaande doelen te realiseren.
- Een methode voor thematisch leren wordt ingevoerd óf de verschillende leerdoelen/leerinhouden worden over thema's verdeeld.
- Het geleerde wordt door de leerlingen gedeeld in een portfolio of middels een andere vorm van presentatie.

Ambitie 2: Met plezier leren en werken: Op de Regenboog staan wij voor een *stevig kennisfundament* van Bijbelkennis en cognitieve basisvakken. Wij zorgen voor een doorgaande ontwikkeling vanaf de peuterleeftijd tot de overgang naar het voortgezet onderwijs. Op de Regenboog leren en werken leerlingen en leerkrachten met plezier!

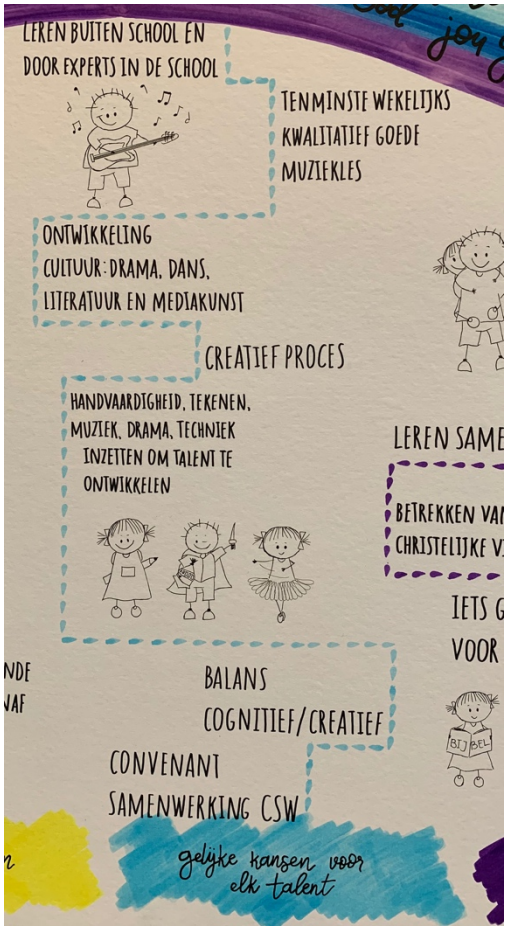
<u>Doelen:</u>

- De Maneblussertjes starten een peutergroep in de school. Door samenwerken, samen leren en een warme overdracht, komen we tot een ononderbroken ontwikkelingslijn van peuter naar kleuter.
- Elk teamlid maakt gebruik van buiten leren en bewegend leren
- Het schoolplein wordt vernieuwd om buiten leren en bewegen beter vorm te kunnen geven
- Er wordt gewerkt aan een stevig kennisfundament van de basisvakken door:
    - De aanschaf en invoer van een nieuwe methode aanvankelijk lezen
    - De invoer van LIST-lezen voor voortgezet technisch lezen
    - Leerlingen een passend rekenaanbod te bieden, gebaseerd op de leerlijnen rekenen. Hierbij kan groepsdoorbroken gewerkt worden
    - Leerlingen een passend taalaanbod te bieden, gebaseerd op de leerlijnen van taal. Een deel van de taallessen kan binnen thematisch werken worden gegeven
    - Leerlingen een passend spellingaanbod te bieden door de methode van spelling te evalueren en op basis van deze evaluatie interventies in te zetten
    - Leerlingen een passend begrijpend lezenaanbod te bieden, gebaseerd op de leerlijnen begrijpend lezen. Besluit nemen of er een nieuwe methode Begrijpend lezen wordt aangeschaft of dat dit vak een plaats krijgt binnen het thematisch werken.

<u>Strategie:</u>

- In een maandelijks overleg tussen de coördinator van de peutergroep en de leerkracht van groep 1, vindt er afstemming plaats.
- Er vindt een teamscholing plaats op het gebied van buiten leren en bewegend leren
- Er wordt een schoolpleincommissie samengesteld die zorgt voor acties om de financiering van het nieuwe schoolplein rond te krijgen. Tevens nemen zij een besluit over het uiteindelijke ontwerp van het schoolplein.
- Onder leiding van de rekencoördinator en taalcoördinator, in samenwerking met de IB'ers, wordt er gewerkt aan de doelen voor deze vakgebieden. De doelen, leerlijnen en de manieren van werken worden vastgelegd om de doorgaande lijn te waarborgen.

Ambitie 3: Gelijke kansen voor elk talent: God heeft elk kind unieke eigenschappen gegeven. Kinderen ontdekken waar zij goed in zijn. De Regenboog wil een katalysator zijn zodat kinderen, dat waar ze goed in zijn, verder kunnen ontwikkelen tot een talent. Ook leren zij op de Regenboog talenten van anderen waarderen. Onder talenten verstaan wij cognitieve talenten, praktisch inzicht, praktisch handelen, sociaal inzicht en creativiteit.

Doelen:

- Er is een convenant gesloten met de CSW waarbinnen een structurele samenwerking op gebied van talentontwikkeling is vastgelegd.
- Handvaardigheid, tekenen, muziek, drama en techniek wordt ingezet om talent te ontwikkelen
- Kinderen met cognitieve talenten (de meer- en hoogbegaafde leerlingen) kunnen zich op de Regenboog verder ontwikkelen door de inzet van verrijkingswerk of deelname aan een vorm van een plusklas.
- Leerkrachten bieden handvaardigheid en tekenlessen aan volgens de richtlijnen van het creatief proces.
- Het beleidsplan cultuur wordt verder doorontwikkeld waarbij er ook aandacht is voor drama, dans, literatuur en mediakunst
- Elke groep krijgt wekelijks een kwalitatief goede muziekles
- De leeromgeving van de kinderen wordt groter gemaakt door het leren buiten de schoolmuren of het binnenhalen van experts in de school.

Strategie:

- Er wordt een PLG talentontwikkeling samengesteld. De PLG zorgt voor samen leren, samen werken en samen ontwikkelen op teamniveau. De PLG neemt het voortouw in het werken aan bovenstaande doelen.
- De MHB-coördinator en de IB'ers zorgen samen voor verdere doorontwikkeling van het beleid voor meer- en hoogbegaafde leerlingen.
- De cultuurcoördinatoren zorgen voor verdere doorontwikkeling van het cultuurbeleid.
- We onderzoeken Gods schepping met leerlingen, leerkrachten en ouders. Musea, techniekinstelling, experts en het bedrijfsleven ondersteunen ons daarbij.

Ambitie 4: Opleiden tot verantwoordelijke wereldburgers: Door onze *sprankelende identiteit* staat de Regenboog bekend als een uitnodigende school waar we met elkaar Gods liefde delen, vieren en uitstralen. Wij leren kinderen op een plezierige manier met elkaar samenwerken en samenleven en willen dit ook concreet vormgeven naar de directe omgeving.

Doelen:

- Kinderen worden op de Regenboog toegerust om vanuit de bijbel en geleid door de Heilige Geest zich in te kunnen gaan zetten in de veranderende maatschappij op de plek die God hen gegeven heeft.
- Er wordt verbinding gezocht met verschillende bevolkingsgroepen zoals bejaarden, asielzoekers, eenzamen. Door met hen de verbinding aan te gaan, wordt de school een oefenplaats om als christen in de wereld te kunnen staan.
- Leerlingen leren iets goeds te doen voor een ander
- Elke groep ondersteunt een kindje van Compassion. Daarnaast zet de school zich 1x per jaar in voor een ander goed doel.
- Jaarlijks wordt de wijk op enige wijze betrokken bij een christelijke activiteit.
- Leerlingen leren structureel samenwerken volgens de principes van Coöperatief Werken
- Leerlingen leren zichzelf beter kennen, hun gedachten en gevoelens te reguleren en zich te verplaatsen in de ander.
- Burgerschap wordt uitgewerkt in beleid en leerlijn
- De methode Leefstijl wordt samen met ZIEN adaptief ingezet. Dit wordt geëvalueerd en indien nodig vervangen of aangevuld.

2.8 Meetpunten

Ambities en doelen	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Onderzoeken in een betekenisvolle leeromgeving				
Thematisch en Ontwikkelingsgericht werken wordt door de hele school ingevoerd.	X	X	X	X
In alle klassen en in de centrale ruimte wordt een inspirerende leeromgeving gecreëerd.	X	X	X	X
Onderzoekend en ontwerpend leren wordt vertaald naar beleid, doorlopende leerlijnen en pedagogisch-didactische afspraken voor leerkrachten en leerlingen.	X	X	X	X

Er wordt onderzoek gedaan naar mogelijkheden en meerwaarde van andere vormen van leerlinggroepering naast het leerstofjaarklassensysteem.	X	X	X	X
Er wordt een keuze gemaakt voor een nieuw rapport/portfolio en deze wordt ingevoerd.	X			
Met plezier leren en werken				
De Maneblussertjes starten een peutergroep in de school. Door samenwerken, samen leren en warme overdracht, komen we tot een ononderbroken ontwikkelingslijn van peuter naar kleuter.	X	X	X	X
Elk teamlid maakt gebruik van buiten leren en bewegend leren			X	X
Het schoolplein wordt vernieuwd om buiten leren en bewegend leren beter vorm te kunnen geven	X	X		
Aanschaf en invoer methode aanvankelijk lezen	X	X		
Invoer LIST lezen		X	X	
Leerlingen een passen rekenaanbod bieden, gebaseerd op de leerlijnen rekenen. Hierbij kan groepsdoorbroken gewerkt worden	X	X		
Leerlingen een passend taalaanbod bieden, gebaseerd op de leerlijnen van taal. Een deel van de taallessen kan binnen thematisch werken worden gegeven		X	X	
Leerlingen een passend spellingaanbod te bieden door de methode van spelling te evalueren en op basis van deze evaluatie interventies in te zetten.			X	X
Leerlingen een passend begrijpend lezenaanbod te bieden, gebaseerd op de leerlijnen begrijpend lezen. Besluit nemen of er een nieuwe methode Begrijpend lezen wordt aangeschaft of dat dit vak een plaats krijgt binnen het thematisch werken.			X	X
Gelijke kansen voor elk talent				
Er is een convenant gesloten met de CSW	X			
Handvaardigheid, tekenen, muziek, drama en techniek wordt ingezet om talent te ontwikkelen	X	X	X	X
Kinderen met cognitieve talenten kunnen zich op de Regenboog verder ontwikkelen door de inzet van verrijkingswerk of deelname aan de plusklas	X	X	X	X
Leerkrachten bieden handvaardigheid en tekenlessen aan volgens de richtlijnen van het creatief proces	X			
Het beleidsplan cultuur wordt verder doorontwikkeld waarbij er ook aandacht is voor drama, dans, literatuur en mediakunst		X	X	X
Elke groep krijgt wekelijks een kwalitatief goede muziekles		X	X	X
De leeromgeving van de kinderen wordt groter gemaakt door het leren buiten de schoolmuren of het binnenhalen van experts in de school	X	X	X	X
Opleiden tot verantwoordelijke wereldburgers				
Kinderen worden op de Regenboog toegerust om vanuit de bijbel en geleid door de Heilige Geest zich in te kunnen gaan zetten in de veranderende maatschappij op de plek die God hen gegeven heeft.	X	X	X	X
Er wordt verbinding gezocht met verschillende bevolkingsgroepen zoals bejaarden, asielzoekers, eenzamen. Door met hen de verbinding aan te gaan, wordt de school een oefenplaats om als christen in de wereld te kunnen staan.			X	X

Elke groep ondersteunt een kindje van Compassion. Daarnaast zet de school zich 1x per jaar in voor een ander goed doel.	X	X	X	X
Jaarlijks wordt de wijk op enige wijze betrokken bij een christelijke viering	X	X	X	X
Leerlingen leren samenwerken volgens de principes van coöperatief werken			X	X
Leerlingen leren zichzelf beter kennen, hun gedachten en gevoelens te reguleren en zich te verplaatsen in de ander		X	X	X
Burgerschap wordt uitgewerkt in beleid en leerlijn			X	X
De methode Leefstijl wordt geëvalueerd en indien nodig vervangen door een andere methode voor sociaal emotioneel leren.			X	X

Zie bijlage 1 voor een visueel overzicht van de ambities.

3. Onderwijskundig beleid

3.1. Inleiding

In dit hoofdstuk vertellen we hoe we het onderwijs op de Regenboog vormgeven. Een goede pedagogische benadering zorgt voor een veilige basis om leren en ontwikkelen mogelijk te maken. Toerusting vanuit de bijbel, omgangsvormen, respect voor anderen, burgerschap en samenwerking zijn wezenlijke aspecten van ons onderwijs.

In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe het onderwijs op de school vorm gegeven wordt.

3.2. De wettelijke opdracht van ons onderwijs

In de wet op het primair onderwijs staat beschreven aan welke eisen het onderwijs moet voldoen. Ook de wet Passend Onderwijs stelt eisen aan de inrichting van ons onderwijs. In de volgende paragrafen wordt aangegeven op welke wijze wij invulling geven aan deze wettelijke eisen met aanvullende ambities op schoolniveau.

3.2.1. Doorlopende leerlijn (OP1)

Als kinderen bij ons op de school komen, hebben ze al een hele ontwikkeling achter de rug. Wij willen leerlingen onderwijs geven dat past bij de fase van hun ontwikkeling. Doordat leerlingen gezamenlijk in een groep werken, ontstaat de mogelijkheid dat de leerlingen van elkaar leren. Zo kan er onderwijs op maat geboden worden.

De school is op dit moment ingericht met acht enkele groepen en een leerstofjaarklassensysteem. Binnen dit leerstofjaarklassensysteem wordt voor alle leerlingen in kaart gebracht wat hun stimulerende factoren zijn en wat hun belemmerende facturen zijn. Op basis daarvan worden de onderwijsbehoeften van de leerling geformuleerd. Wij willen aandacht hebben voor elk kind. Door middel van gedifferentieerde instructie, instructie op maat, proberen we tegemoet te komen aan de verschillende instructiebehoeften van de leerlingen. Ook tijdens de verwerking van de leerstof proberen we aan te sluiten op wat de leerlingen nodig hebben, door hen extra te laten oefenen met leerstof die zij moeilijk vinden of extra uitdagende leerstof aan te bieden wanneer zij gemakkelijk leren.

Artikel 8 lid 1 van de wpo geeft aan: Het onderwijs wordt zodanig ingericht, dat de leerlingen een **ononderbroken ontwikkelingsproces** kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.

De uitdaging voor ons ligt in het verdere verfijning van de afstemming op de diverse onderwijsbehoeften van de individuele leerlingen. We werken nu via de structuur van de convergente differentiatie en geven les in niveaugroepen. Waar nodig volgen leerlingen voor een of meerdere vakken een eigen leerlijn of krijgen verdieping dan wel verrijking van een bepaald vak aangeboden. In een enkel geval doubleren leerlingen een leerjaar.

Komende vier jaar willen we onderzoek doen naar mogelijkheden om meer groepdoorbroken te werken en daardoor beter aan te sluiten op de onderwijsbehoeften van de leerlingen en een betere ononderbroken ontwikkeling te creëren.

3.2.2. Burgerschapsonderwijs (OR2)

Dit geven wij op de volgende wijze vorm:

SLO heeft de volgende leergebieden en kerndoelen geïdentificeerd die het meest direct met burgerschapsvorming (zoals verwoord in art. 8 lid 3 van de WPO) verbonden zijn:

- Oriëntatie op jezelf en de wereld - kerndoelen 36-39, 47 en 53
- Nederlandse taal - kerndoelen 3 en 6
- Kunstzinnige oriëntatie en bewegingsonderwijs - kerndoelen 56 en 58

Zie voor inhouden van deze kerndoelen: http://tule.slo.nl

We geven de leerinhouden hiervan vorm via diverse methodes en vakken:

- In geschiedenis, aardrijkskunde, natuur- en cultuurlessen
- In verkeerslessen via de methode Wijzer door het verkeer
- Sociaal- emotionele ontwikkeling via de methode Leefstijl
- Seksuele vorming via de methode Wonderlijk gemaakt
- Via de taallessen
- Via de teksten voor begrijpend lezen
- Via de lessen bewegingsonderwijs

Daarnaast zoeken wij regelmatig de verbinding op met verschillende bevolkingsgroepen in de wijk. Zo wordt er gespeeld met kinderen uit het AZC, worden er vieringen gehouden met bejaarden of eenzamen en wordt er regelmatig bewust 'iets goeds' voor een ander gedaan.

Via de leerlingenraad hebben de leerlingen zeggenschap in het onderwijs en de vormgeving daarvan. In alle lessen bijbels onderwijs gaat het om zorg voor jezelf, de ander en Gods schepping. Vanuit deze respectvolle basishouding willen we leerlingen voorbereiden op deelname aan de samenleving nu en straks.

Het burgerschapsonderwijs op de Regenboog is op dit moment dus verweven door het hele curriculum. De komende periode zullen wij specifieker in kaart brengen hoe we burgerschapsvorming vorm geven, op welke wijze we dit structureel zullen gaan doen en zullen wij onderzoeken wat er nog ontbreekt in het curriculum en hoe wij dit aan kunnen vullen.

3.2.3. Ontwikkeling in beeld (OP2)

Tweemaal per jaar wordt het registratiesysteem van Kijk ingevuld bij de 4-, 5- en 6-jarigen. We nemen geen CITO af in groep 1 en groep 2. Door observaties en werken in kleine groepen krijgen we voldoende informatie om de voortgang te waarborgen en vast te leggen.

Vanaf groep 3 maken de leerlingen geregeld methodetoetsen. De leerkrachten analyseren op deze manier of de leerstof goed geleerd is. Soms worden de methodetoetsen ook voorafgaand aan een te leren hoofdstuk afgenomen, om te kijken welke leerstof de leerling al beheerst. Zo kunnen de instructiebehoeften van de leerling beter worden ingeschat.

In januari en juni nemen we jaarlijks in de groepen 3 t/m 8 de CITO-toetsen af. Deze zijn methode-onafhankelijk en geven daarmee de mogelijkheid om onze leerlingen te vergelijken met de gemiddelde landelijke scores. De resultaten bespreken we met leerlingen en ouders.

Op basis van deze toetsen, zowel de methodetoetsen als de niet-methode toetsen, de werkhouding en de inzet van de leerling, stellen we het advies voor het niveau van voorgezet onderwijs op. Dit advies wordt gegeven na overleg tussen de leerkracht in groep 7, de leerkracht in groep 8, de intern begeleider en de directeur. Dit advies wordt in januari met de leerling en zijn of haar ouders besproken. Ouders en leerkrachten maken vervolgens de aanmelding in orde voor de school van hun keuze.

Op de Regenboog wordt het leerlingadministratie en leerlingvolgsysteem van ParnasSys gebruikt. Dit programma legt leerlinggegevens vast en volgt de gegevens van de leerling door de jaren heen. Zo zijn alle data voor in- en extern gebruik direct overzichtelijk beschikbaar. We gebruiken de leerling- en toetsgegevens, evenals observaties en gespreksverslagen, om ons onderwijs te toetsen en het didactisch handelen van de teamleden te verbeteren. Na bespreking in het datagesprek en analyse van de gegevens wordt het onderwijs vormgegeven waarbij rekening gehouden wordt met de stimulerende en belemmerende factoren van de leerling. Daarnaast stellen we leerdoelen, ambities en niveau-doelen op. We doen dit elk half jaar op schoolniveau, groepsniveau en op leerlingniveau.

Alle ouders van onze school hebben een inlogcode voor het Ouderportaal dat gekoppeld is aan Parnassus. Hiermee kunnen zij thuis het dossier van hun kind inzien en de prestaties van hun kind volgen.

De focus bij het volgen van de ontwikkeling van de leerlingen heeft altijd meer gelegen bij het summatief toetsen en het vastleggen van de harde data in grafieken en tabellen via ParnasSys. Het volgen van de leerlingen via formatieve toetsen en zachte data, krijgt echter steeds meer ruimte en nadruk in ons onderwijs. Vanuit onze waarde ‘betrokkenheid’, willen we leerlingen meer en meer stimuleren om medeverantwoordelijkheid te ontwikkelen voor hun eigen leergroeiproces. Het volgen van hun ontwikkeling via observaties, kindgesprekken, evaluatie- en reflectiegesprekken, meer aandacht voor het proces naast het product, wordt steeds belangrijker. De aanwezigheid vanaf groep 3 van de leerlingen bij de startgesprekken is nu al de standaard. Wellicht zullen kinderen in de toekomst ook aansluiten bij de rapportgesprekken. Wij verwachten dat het nieuwe, deels digitale, Rapportfolio een bijdrage zal gaan leveren aan de betrokkenheid van de leerling bij zijn of haar eigen leerproces door hun groei systematisch voor zichzelf, de leerkrachten en de ouders zichtbaar te maken.

De ambitie is om de leerlingvolglijn te verdiepen, door het delen van de resultaten van eigen onderzoek van leerlingen en andere verwerkingsvormen van de leerstof binnen de groep, maar ook groepsoverstijgend uit te breiden.

3.2.4. Onderwijstijd

Op onze school hanteren we de vastgestelde, gemiddelde onderwijstijd van 940 uur per schooljaar.

- De leerlingen gaan dagelijks naar school van 8.40 – 15.00 uur
- Op de woensdagmiddag zijn alle leerlingen om 12.15 uur vrijdag
- Op de woensdag is groep 2 vrij
- Op de vrijdag is groep 1 vrijdag

De onderwijstijd zal de komende jaren tegen het licht gehouden worden en dan met name de onderwijstijd van de leerlingen in de onderbouw. De ambitie om naar bijvoorbeeld een vijf-gelijke-dagenmodel te gaan, is er op dit moment niet.

3.2.5. Onderwijstijd en ICT

De afgelopen jaren volgden de ontwikkelingen binnen de ICT elkaar snel op. Op de Regenboog zijn we gestart met Snappet, een software-omgeving waar leerlingen op een eigen device aan de opdrachten kunnen werken. Er zijn tal van mogelijkheden om leerlingen specifieke opdrachten te laten maken en te monitoren hoe een groep de lessen maakt.

Wij hebben nog enkele leerling-computers in de hal en in de klassen. In de groepen 7 en 8 wordt gewerkt op Chromebooks binnen een Google-omgeving. De komende jaren zullen wij ook Chromebooks aanschaffen voor de groepen 5 en 6 en zullen wij zorgen voor Chromebooks waar leerlingen van groep 3 en groep 4 samen gebruik van kunnen maken. Daarna zullen we ook het onderwijs op een device naar de groepen 1 en 2 verder uitrollen, waarbij wel de visie blijft bestaan dat kleuters zich vooral handelend en met echt materiaal ontwikkelen.

Op onze school investeren we in de ontwikkeling van Onderwijskundige ICT. Leerlingen hebben baat bij het ontwikkelen van ICT-vaardigheden, zo kunnen ze onder meer kennis en feiten opzoeken en op waarde schatten. In de komende jaren zal ICT steeds meer ingezet worden om goed onderwijs te ondersteunen.

3.2.6. Anderstaligen (OP1)

Vanwege het geringe aantal leerlingen met Nederlands als tweede taal (NT2) op de Regenboog, hebben wij nog geen apart beleid ontwikkeld voor deze leerlingen. Wij baseren ons onderwijs op de theorie van DAT en CAT, zie bijlage 2, Onderwijs aan meertalige leerlingen.

3.2.7. Sponsoring

Onze school onderschrijft het convenant “Scholen voor primair en voortgezet onderwijs en sponsoring” 2015 – 2018 met betrekking tot sponsoring.

De belangrijkste uitgangspunten rondom sponsoring zijn:

- Sponsoring moet verenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige doelstellingen van de school. Er mag geen schade worden berokkend aan de geestelijke en/of lichamelijke gesteldheid van leerlingen. Sponsoring moet in overeenstemming zijn met de goede smaak en fatsoen.
- Sponsoring mag niet de objectiviteit, geloofwaardigheid, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van het onderwijs en de daarbij betrokkenen in gevaar brengen
- Sponsoring mag niet de onderwijsinhoud en/of continuïteit van het onderwijs beïnvloeden, dan wel in strijd zijn met het onderwijsaanbod en de kwalitatieve eisen die

de school aan het onderwijs stelt. Het primair onderwijsproces mag niet afhankelijk zijn van sponsormiddelen.
- De medezeggenschapsraad heeft instemmingsrecht op beslissingen van het bevoegd gezag over sponsoring.

Ook zijn de volgende principes van kracht:

1. Nieuwe sponsorcontracten moeten zich richten op een gezonde levensstijl van leerlingen.
2. Bedrijven mogen alleen met scholen samenwerken vanuit een maatschappelijke betrokkenheid.
3. De samenwerking tussen scholen en bedrijven mag geen nadelige invloed hebben op de geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van leerlingen.
4. De kernactiviteiten van de school mogen niet afhankelijk worden van sponsoring.

3.3 Kerndoelen en referentieniveaus (OP1)

Artikel 9 lid 5 wpo geeft aan: Ten aanzien van de onderwijsactiviteiten, genoemd in het eerste tot en met vierde lid, worden bij algemene maatregel van bestuur kerndoelen vastgesteld. En in artikel 9 lid 6: Voor de school geldt de eis dat zij tenminste de kerndoelen bij haar onderwijsactiviteiten als aan het eind van het basisonderwijs te bereiken doelstellingen hanteert.

Aanvullend op de kerndoelen geven de referentieniveaus Rekenen en Taal een specifiekere beschrijving van de onderwijsinhoud. Zij bieden daarmee heldere en concrete doelen die leraren kunnen hanteren en op basis waarvan zij de voortgang van hun leerlingen kunnen evalueren.

De overheid geeft in 58 kerndoelen aan wat het leerstofaanbod in acht lesjaren moet zijn, zoals toegelicht in paragraaf 1.4. Kerndoelen brengen dus een inspanningsverplichting voor de leerkrachten met zich mee. De kerndoelen garanderen binnen het onderwijs een breed en gevarieerd aanbod, zorgen voor een duidelijke aansluiting bij het voortgezet onderwijs en vormen tegelijk een algemeen, landelijk kwaliteitskader. Meer info: http://tule.slo.nl

De kerndoelen geven alleen niet aan op welk niveau de leerlingen zich deze leerstof eigen zouden moeten maken. De kerndoelen zijn daarom in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verder uitgewerkt. Dit heeft geleid tot een leerlijn met tussendoelen voor taal en rekenen op twee niveaus: het fundamentele niveau (F) en het streefniveau (S). De referentieniveaus geven handvatten voor een passende opbrengstverplichting voor de leerling. De referentieniveaus 1F en 1S beschrijven de doelen voor de basisschool en geven precies aan wat de leerlingen eind groep 8 moeten kennen en kunnen. Op 1 augustus 2010 is de Wet Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen van kracht geworden. Bron: http://www.taalenrekenen.nl/referentiekader/niveauopbouw/

De nieuwste methodes hebben deze referentieniveaus verwerkt in het leerstofaanbod en houden op die manier rekening met de verschillen tussen kinderen. Ook de Centrale Eindtoets die afgenomen wordt in groep 8, toetst de verschillende onderdelen voor taal en rekenen op referentieniveaus. Sinds 2015-2016 is het verplicht om uitslag op referentieniveau in de rapportage weer te geven.

Op De Regenboog wordt gewerkt met groepsplannen voor de vakken rekenen, taal en lezen, begrijpend lezen, spelling en gedrag. In principe wordt er bij iedere les gewerkt in drie niveaus. De basisinstructie aan de hele groep, een verlengde instructie aan leerlingen die dit nodig hebben en extra materiaal voor verbreding en verdieping voor leerling die dit aankunnen. De onderwijsbehoeften van de leerling zijn uitgangspunt bij het indelen van leerlingen in de verschillende groepen.

Waar eerder kwantitatieve afspraken gemaakt werden (zoals een uur rekenen per dag), maken we nu meer vaker kwalitatieve afspraken met de leerkrachten. Zij zijn de professional en kennen de ontwikkeling van de individuele leerlingen en de groep in zijn geheel. Er wordt verwacht dat ze instructie geven waar dat nodig is, ook al was het anders gepland. Door het kennis hebben van de leerlijnen te kennen zullen de leerkrachten de methodes meer en meer gaan gebruiken als bronnenboeken en minder als leidraad voor het onderwijs.

3.3.1 Uitwerking kerndoelen in zes leergebieden

3.3.1.2 Bijbelonderwijs en godsdienstige vorming

Op de Regenboog krijgen de kinderen elke dag Godsdienstonderwijs. Dagelijks staat de Bijbelse boodschap centraal in de verhalen, Bijbelse liederen, gesprekken en opdrachten. Niet alleen de bekende bijbelverhalen komen aan de orde, ook de meer onbekende bijbelverhalen komen aan bod. Na het vertellen van een bijbelverhaal wordt er met de kinderen over de inhoud van het verhaal gepraat. Samen wordt er gekeken wat het betreffende bijbelgedeelte wil zeggen. Hierin is een doorgaande lijn te zien, in de onderbouw wordt er op een kinderniveau gepraat. In de bovenbouw bespreken de kinderen hoe ze, wat ze lezen, kunnen toepassen op hun leven.

De methode Levend Water wordt ingezet om met de kinderen verder te werken aan bijbelkennis. Daarnaast biedt deze methode gespreksvragen. De leerlingen in de midden- en bovenbouw leren bijbelteksten uit hun hoofd.

Elke week wordt er een nieuw christelijk lied aangeleerd. De liedlijst vindt u op de website. De liederen van de week worden ook gecommuniceerd naar de kerken die door de kinderen bezocht worden. Regelmatig horen we dat een lied van de week ook in de kerk gezongen is. Op die manier is er herkenning voor de kinderen.

De kinderen leren tevens een lied van de maand. Dat lied is voor de hele school hetzelfde. Gemiddeld een keer per maand hebben we een gezamenlijke maandviering. We zitten met de hele school in de hal en beleven samen het geloof. We hebben dan een tijd van bijbellezen, zingen, uitbeelden en gebed. Tijdens deze maandviering zingen we ook het lied van de maand.

In de bovenbouw worden er regelmatig bijbelgedeelten uit de bijbel gelezen. Samen met de kinderen wordt er over deze teksten gepraat. Ook hier worden weer verbindingen binnen de bijbel gelegd en wordt er gesproken over toepassing in de levens van de kinderen. De geloofsvragen aan de hand van de catechismus worden in groep 8 besproken. Deze worden niet uit het hoofd geleerd.

3.3.1.2 Nederlands

Technisch lezen

Nadat in groep 1 en 2 spelenderwijs is kennisgemaakt met het lezen, wordt in groep 3 begonnen met het structureel leren lezen. Hiervoor gebruiken we de aanvankelijk leesmethode Lijn 3. Lezen, begrijpend luisteren, schrijven en spelling gaan hierbij gelijk op. Kinderen vervolgens direct het geleerde functioneel toepassen in vrije woorden en teksten.
Vanaf groep 4 blijven we aandacht besteden aan technisch lezen. Hierbij worden teksten naar eigen keuze of passend bij het thema ingezet. Estafette kan ingezet worden ter ondersteuning. Begrijpend lezen Tekstverwerken wordt gebruikt door groep 4-8. Daarnaast worden teksten, passend bij het thema ingezet. De leerlingen leren teksten te lezen, begrijpen en kunnen diverse technieken hierbij toepassen. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van stappenplannen. Er is ook veel aandacht voor de toepassing van de geleerde technieken bij het lezen van andere teksten. Naast begrijpend lezen leren de kinderen ook studerend lezen. Hierbij gaat het om informatie verzamelen uit een tekst en deze handig verwerken.

Taal
Taal op Maat wordt gebruikt door groep 4-8. Taal op Maat leert de leerlingen de taal eigen te maken op de gebieden spreken, luisteren, lezen en schrijven. In de bovenbouw zijn ook grammatica en taalbeschouwing belangrijke doelen. Deze methode biedt ook ondersteunend en verrijkend materiaal.

Spelling
Parallel aan de taalmethode loopt de spellingmethode van Taal op Maat. Per twee weken worden er enkele spellingregels aangeboden. Ook hierbij wordt veel extra oefenmateriaal ingezet. Vanaf groep 5 wordt de werkwoordspelling structureel aangeboden.

Schrijven
In groep 1 en 2 leren de leerlingen hun motoriek ontwikkelen zodat zij in groep 3 in staat zijn om een potlood en pen op de juiste manier te kunnen hanteren. Vanaf groep 3 wordt hiervoor de methode Schrijven in de basisschool gebruikt. Door het leren schrijven van een methodisch handschrift zijn de leerlingen in staat om goed leesbare en nette teksten te schrijven. Met deze methode wordt naast het oefenen van het methodisch schrift ook aandacht besteed aan creatief schrijven.

3.3.1.3 Engels

Vanaf groep 1 wordt Engels gegeven. In de groepen 1 en 2 worden spelenderwijs Engelse woorden aangeleerd. In groep 1 t/m 4 is de methode I pockets de basis voor het Engelse onderwijs. Er wordt wel gekeken hoe het Engels onderwijs ingepast kan worden in de thema's binnen de klas. Vanaf groep 5 wordt er Engels gegeven middels de methode Big English. Dit is een methode die naadloos aansluit op de meeste voortgezet onderwijs scholen. In de methode worden verschillende onderwerpen aangesneden uit het dagelijks leven, zoals iets over jezelf vertellen, kleuren, de kamers in huis, de weg vragen en huisdieren. De kinderen leren het Engels verstaan en spreken. Daarnaast is er ook aandacht voor het lezen en schrijven in het Engels.

3.3.1.4 Rekenen/wiskunde

De kleutergroepen werken aan de hand van thema's en leren volgens de leerlijn hierbij diverse rekenkundige begrippen kennen en hanteren. De methode Alles telt wordt gebruikt door groep 3. Vanaf groep 4 wordt er gewerkt volgens de leerlijnen. Snappet is hiervoor de basis. De leerkracht kijkt waar de kinderen in de leerlijn zitten en wat hun volgende stap in hun ontwikkeling is. Op basis daarvan worden de lessen ontworpen. Snappet ICT kent onderwijskundig steeds meer toepassingen. Op basis van de manier waarop de leerling de opgaven heeft gemaakt, biedt Snappet de leerling opgaven aan op zijn eigen niveau. Het systeem past dus op basis van het resultaat van de gemaakte opgaven het niveau aan en houdt hiermee rekening met de eerder genoemde referentieniveaus. De leerkracht kan al tijdens de les via een dashboard volgen hoe snel en met welk resultaat de leerlingen de stof doorlopen. Hierdoor kan de leerkracht snel ingrijpen en bijsturen op het leerproces. Het gebruik van Snappet zien we niet als doel op zich, maar als middel om het onderwijskundig proces nog beter te kunnen sturen en de ontwikkeling van de kinderen te volgen. Meer informatie over het programma kunt u vinden op www.snappet.org.
Als aanvulling op de rekenlessen, werken we veel met concreet, realistisch materiaal. Door de rekenhandelingen in een concrete context te plaatsen, leren de kinderen geen 'trucjes' maar krijgen zij inzicht in hun rekenhandelingen. Leerlingen die veel aankunnen werken naast deze methode ook uit Regentijgers, waarin ze extra uitdaging vinden. De leerlingen die moeite hebben met rekenen krijgen meer uitleg en extra oefening. Soms wordt er gekozen voor een aparte leerlijn (Maatwerk of Wis en Reken).

3.3.1.5 Oriëntatie op jezelf en de wereld

De vakken geschiedenis, natuuronderwijs en aardrijkskunde worden op dit moment bij ons op school vaak nog apart gegeven middels de methode 'De Zaken'. Enkele leerkrachten voegen deze vakken samen in thematische onderwerpen. De ambitie is om de komende jaren deze vakken in alle klassen, structureel op basis van thema's aan de leerlingen aan te bieden. De kerndoelen van deze vakken worden middels een thema aan kinderen aangeboden. We zijn ons aan het oriënteren welke methode wij hiervoor zullen inzetten zodat de kinderen alle kerndoelen aangeboden krijgen binnen het onderwijsconcept van onderzoekend leren, waar wij voor hebben gekozen. Topografie wordt los van de thema's gegeven.

Verkeer
De verkeerslessen worden tot en met groep 3 gegeven aan de hand van de methode Wijzer door het verkeer. Voor schooljaar 2019-2020 zal een nieuwe methode worden aangeschaft. In het voorjaar doet groep 7 verkeersexamen (theorie en praktijk).

Sociaal-emotionele ontwikkeling
Door de hele school heen is aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. We willen een klimaat waarin een kind zich veilig voelt en zich optimaal kan ontwikkelen wat betreft zijn of haar sociale talenten. Naast de informele momenten besteden we wekelijks structureel aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Hiervoor gebruiken we de methode Leefstijl. Met behulp van deze methode willen we in de hele school en in iedere groep een veilig klimaat creëren voor ieder kind. Verder gebruiken we de methodes Zien! en Positive Behavior Support (PBS).

Mens en samenleving
Vanuit kerndoel 34 - 39 houden we ons onder andere bezig met het gezond en veilig omgaan met jezelf, met anderen en met Gods schepping. Een aspect van gezond gedrag is seksualiteit. We zijn gestart met de christelijke methode Wonderlijk Gemaakt van Driestar Educatief. Met deze methode voldoen we aan kerndoel 38 gesteld door de overheid op een manier die past bij onze identiteit.

3.3.1.6 Kunstzinnige oriëntatie

Tekenen en handvaardigheid
Tekenen, Moet je doen en Handvaardigheid, Moet je doen, worden gebruikt door groep 3-8. Door gebruik van deze methodes leren de leerlingen diverse technieken toe te passen. Ook is er aandacht voor het beschouwen van kunst en het reflecteren op eigen werk. Daarnaast is er aandacht voor het creatieve proces van de leerlingen in de teken- of handvaardigheid opdrachten wanneer deze binnen het thema worden toegepast.

Muziek
Naast het regelmatig zingen van Bijbelse liederen worden er ook muzieklessen gegeven volgens de methode Muziek, Moet je doen. Hierin worden de kinderen wegwijs gemaakt in de wereld van het geluid. Ze leren verschillende instrumenten onderscheiden en bespelen en er komen diverse muziekstijlen aan de orde.

Drama
Ook drama komt aan bod. Hierin leren kinderen zich uiten en leren ze ook verschillende vormen van expressie kennen. We gebruiken hiervoor de methode Drama, Moet je doen.

ICT
Kinderen groeien op in een steeds meer gedigitaliseerde wereld. In ons onderwijs willen we hen niet alleen de vaardigheden leren om hier technisch mee om te gaan, maar vooral om ICT zinvol in te kunnen zetten. Dit varieert van kennis over het gebruik van zoekmachines tot aan inzicht in de werking en het respectvol gebruik van sociale media. We vinden dit dusdanig belangrijk dat een van de collega's een opleiding tot onderwijskundig ICT 'er heeft gevolgd.

3.3.1.7 Bewegingsonderwijs

De kinderen uit groep 1 en 2 krijgen les uit de methode Kleuter in beweging. Daarnaast wordt de leerlijn motoriek aangeboden. Vanaf groep 3 krijgen de leerlingen bewegingsonderwijs van een vakleerkracht. Hij zorgt middels zelf ontworpen lessen dat alle bewegingsgebieden structureel aan bod komen.

3.3.1.8 Ambitie

Voor de komende jaren heeft werken vanuit leerdoelen en kennis hebben van de verschillende leerlijnen onze focus. Dit moet leiden tot minder afhankelijkheid van de methodes en een nog beter beredeneerd leerstofaanbod.
Daarnaast willen we talentontwikkeling een plaats geven binnen ons onderwijs. Zie hiervoor ambitie 3 in hoofdstuk 2.7 van dit schoolplan.

3.4. Kinderen met extra ondersteuningsbehoeften (OP2)

Wij bieden op De Regenboog passend onderwijs aan alle leerlingen die binnen ons ondersteuningsprofiel (bijlage 4) passen. De intern begeleider (IB) is verantwoordelijk voor de leerling ondersteuning die met de beschikbare middelen op school gegeven kan worden. Hij of zij organiseert de ondersteuning (licht of zwaar) volgens de procedures van het samenwerkingsverband Kind op 1 waarbij onze school is aangesloten.

In ons schoolondersteuningsprofiel Onderwijs op de Regenboog staat wat wij aan mogelijkheden, grenzen en ambities hebben ten aanzien van de ondersteuning van leerlingen met extra onderwijsbehoeften. Elke leerling is echter uniek, dus zullen we altijd per leerling nagaan welke onderwijsbehoeften hij heeft, of wij daaraan kunnen voldoen en hoe. Indien nodig kunnen wij voor extra ondersteuning een beroep doen op het samenwerkingsverband Kind op 1.

Voor een uitgebreide omschrijving van de leerlingenzorg op de Regenboog, verwijs ik naar bijlage 5.

3.5. Onderwijs aan langdurig zieke kinderen

Artikel 9a wpo gaat over: ondersteuning bij het onderwijs aan zieke leerlingen

1. Bij het geven van onderwijs aan een leerling die is opgenomen in een ziekenhuis of die in verband met ziekte thuis verblijft, kan het bevoegd gezag van een school worden ondersteund.

2. De ondersteuning bedoeld in het eerste lid wordt verzorgd door:

a. een educatieve voorziening (……) bij een academisch ziekenhuis of

b. een schoolbegeleidingsdienst als bedoeld in artikel 179, indien de leerling is opgenomen in een ziekenhuis niet zijnde een academisch ziekenhuis dan wel indien de leerling in verband met ziekte thuis verblijft.

Wij zijn als school verantwoordelijk voor het onderwijsaanbod voor alle leerlingen die bij ons ingeschreven staan, ook als ze ziek zijn. Dit kan gaan om kinderen die langdurig ziek thuis zijn of

gedurende langere tijd in een ziekenhuis zijn opgenomen. Voor kortdurende ziekmeldingen kunnen de bestaande schoolafspraken worden gehandhaafd.

Het is van groot belang, dat de school tijdens het ziek-zijn contacten organiseert met de leerling om ervoor te zorgen dat het leerproces zo goed mogelijk door loopt. Nog belangrijker is het gevoel van het zieke kind “erbij te horen”. Dat kan op allerlei manieren plaatsvinden. De leerling kan worden bezocht door de groepsleerkracht en medeleerlingen en/of op bepaalde tijden volgens afspraak de school bezoeken. Als dit om medische redenen niet mogelijk is, kan er gebruik gemaakt worden van diverse digitale mogelijkheden waaronder KPN Klasgenoot voor onderwijs op afstand.

Per situatie wordt bekeken wat de mogelijkheden en behoeften zijn. Veel hangt af van de medische behandeling en de draagkracht van het kind, ouders en de school. De school kan deze activiteiten alleen in goed overleg met de ouders van de leerling uitvoeren.

Volgens de wet Ondersteuning Onderwijs Zieke Leerlingen (WOOZ), kan de school een beroep doen op de schoolbegeleidingsdienst OnderwijsAdvies en/of consulenten verbonden aan educatieve voorzieningen van academische ziekenhuizen.

De procedure, die wij binnen onze school volgen om in zo’n geval beslissingen te kunnen nemen is als volgt:

1. Als duidelijk is, dat een leerling van onze school langer dan 2 weken in een ziekenhuis wordt opgenomen of ziek thuis is, neemt de groepsleerkracht en/of de intern begeleider van de school contact op met de ouders om de situatie door te spreken.
2. De groepsleerkracht(en) en de intern begeleider nemen in overleg met de directie en de ouders van het zieke kind het besluit wel of geen externe hulp van de schoolbegeleidingsdienst in te schakelen.
3. De school ontwikkelt in overleg met de ouders een planmatige aanpak. (wel of niet met externe begeleiding)
4. De school blijft verantwoordelijk, voor de te ontwikkelen en uit te voeren aanpak. Tijdens het uitvoeren van de aanpak vindt regelmatig overleg met de ouders plaats

3.6. Veiligheid (SK1)

Uit verschillende peilingen komt naar voren dat onze leerlingen zich veilig voelen op school en dat er nauwelijks gepest wordt. Als er wel onwenselijke incidenten zijn, worden deze uitgesproken. Er wordt naar een oplossing gezocht. Zonder veiligheid is het in onze optiek niet of nauwelijks mogelijk voor leerlingen om betrokken te zijn op elkaar en op het werk en dus niet om te groeien. Een veilige sfeer op school is dus essentieel en voorwaardelijk voor het kunnen wortelschieten van het onderwijs bij de kinderen. Jaarlijks wordt er een veiligheidsonderzoek afgenomen onder leerlingen van groep 6-8. Daarnaast wordt middels de leerlingvragenlijsten binnen ZIEN gekeken hoe de leerlingen hun welbevinden en betrokkenheid zien. De uitkomsten beide vragenlijsten brengen goed in beeld waar er voor ons actiepunten liggen om de veiligheid voor en van de leerlingen nog verder te verhogen.

Meer over dit onderwerp is te lezen in het Veiligheidsplan LEV-WN en het Anti-pestprotocol.

3.7. Pedagogisch klimaat (SK2) en didactisch handelen (OP3)

Als onderwijsinstelling werken we planmatig aan het behalen van passende leeropbrengsten voor onze doelgroep. Bij het vaststellen van onze doelen en streefnormen nemen we in ogenschouw wat voor populatie kinderen wij op school hebben, maar kijken ook naar specifieke groepskenmerken en -samenstelling. Op microniveau kijken we welke leeropbrengsten we van

individuele leerlingen zouden kunnen verwachten. De leeropbrengsten geven in feite het effect weer van de aanpak van de leerkracht en de aangeboden leerstof. Om het onderwijs zo passend en effectief mogelijk aan te bieden, gaan we handelingsgericht te werk. Hierbij gaan we uit van de onderwijs- dan wel ondersteuningsbehoeften en de mogelijkheden van de kinderen. Een positieve benadering en een constructieve samenwerking met ouders zijn hierbij cruciale elementen. Handelingsgericht werken is een cyclisch proces dat start met het verzamelen van leerlinggegevens:

De onderliggende vragen achter het onderwijskundig handelen van de leerkrachten, luiden dus permanent: welke doelen stellen we vast, hoe bieden we de leerstof aan, wat is het effect daarvan op de leeropbrengsten en welke maatregelen nemen we op basis daarvan voor de volgende lesperiode.
De zeven principes die bij handelingsgericht werken horen, geven kernachtig weer wat ten grondslag moet liggen van ons pedagogisch en didactisch handelen:

1. De onderwijsbehoeften van de leerling staan centraal
2. Afstemming en wisselwerking tussen leerling en zijn omgeving
3. De leerkracht doet ertoe
4. Positieve aspecten zijn van groot belang
5. Constructieve samenwerking tussen ouders en school
6. Doelgericht werken
7. De werkwijze van de school is systematisch en transparant

We streven er naar om het onderwijs op de Regenboog voor ieder kind zo passend mogelijk te maken. Ieder kind is uniek geschapen met een bonte verzameling aan talenten. We proberen in het onderwijs aan die verschillen tegemoet te komen door onderwijsbehoeften te clusteren en differentiatie aan te brengen in de lesstof. We gebruiken daar in de instructie en verwerking onder andere het activerende directe instructiemodel (ADI-model) voor. De doelen uit de

leerlijnen worden door de ene groep leerlingen sneller behaald dan de andere. Sommige leerlingen kunnen al vlot aan de slag na een korte instructie, andere leerlingen hebben nog aanvullende informatie en oefening nodig op een soms concreter niveau. De kinderen die extra uitdaging kunnen gebruiken, bieden we verdiepend lesmateriaal aan.

In de kleutergroepen werken we volgens de visie van ontwikkelingsgericht werken. Ontwikkelingsgericht onderwijs staat voor onderwijs dat activiteiten wil aanbieden aan kinderen die betekenisvol zijn. Jonge kinderen leren van nature door te spelen in betekenisvolle situaties die aansluiten bij hun belevingswereld. Doordat de activiteiten betekenisvol zijn, tonen de kinderen zich betrokken en nemen ze actief deel aan het leren. Ons onderwijs aan jonge kinderen legt daarom een sterk accent op leren en ontwikkelen vanuit het spel. We werken voor een langere periode aan een thema om het thema goed op te kunnen opzetten, verdiepen en te verbreden en af te sluiten. In de thema's verwerken we de doelen vanuit de leerlijnen voor taal, rekenen en sociaal-emotionele ontwikkeling. De thema's zijn elk jaar verschillend. Bij de planning zoeken we naar thema's die verschillende ontwikkelingsgebieden in zich hebben en dichtbij de kinderen staat. Denk bijvoorbeeld aan de supermarkt, een tuincentrum of een dierenartspraktijk. Kinderen hebben vervolgens een groot aandeel in het verloop en de ontwikkeling van het thema. De leerkrachten houden de ontwikkeling van de kinderen bij door handelingsgericht te observeren. We kijken hierbij wat een kind kan met behulp van de leerkracht tijdens een begeleide activiteit, met andere kinderen en zelfstandig. We noteren deze gegevens in het leerlingvolgsysteem Kijk. De leerkrachten vervullen een cruciale rol door op basis van deze observaties een passend onderwijsaanbod te ontwerpen dat de kinderen prikkelt om zich blijvend verder te ontwikkelen.

In groep 1 en 2 is er in de thema's en via kringactiviteiten veel aandacht voor het aanvankelijk lezen, schrijven en rekenen. Zo worden de kinderen voorbereid op het leren lezen, schrijven en rekenen in groep 3. De ontwikkeling van de kinderen wordt goed in de gaten gehouden door observaties en CITO toetsen. Ook hanteren we het dyslexieprotocol. Als kinderen op 1 januari zes jaar zijn, gaan ze in principe in het schooljaar daarna door naar groep 3. Wanneer een kind toe is aan groep 3, aan het leren lezen, schrijven en rekenen, verschilt per kind in die leeftijdsfase. Soms kan het goed zijn voor een kind om nog een jaar in de kleuterklas te blijven als het nog niet helemaal rijp is voor groep 3 op motorisch, sociaal, emotioneel en/of cognitief gebied. Soms komt het voor dat kinderen al eerder de vaardigheden hebben om door te gaan naar groep 3. In overleg met ouders, leerkracht en zorgcoördinator kan er dan voor gekozen worden het kind in groep 3 te plaatsen. De overgang naar de volgende groep vindt in de regel plaats na de zomervakantie.

In groep 3 wordt het op gang komen van het leesproces goed in de gaten gehouden. Al bij de herfstsignalering wordt er gekeken wie er extra hulp nodig heeft om het proces op gang te helpen. Voor kinderen die extra oefening nodig hebben gebruiken we onder andere het programma Connect. Daarin is er aandacht voor letterkennis, woordkennis en vooral het bevorderen van leesplezier. Taal wordt in groep 1-4 ontwikkelingsgericht aangeboden. Om de doelen voor deze leerjaren te behalen, gaan we uit van de leerlijnen van het SLO en de doelen uit de taalmethode. Rekenen wordt vanaf groep 3 methodisch aangeboden.

Elke leerling maakt deel uit van de school en van een groep. Dit betekent dat hij of zij zich veilig moet voelen in de groep en zich houdt aan de geldende groepsregels. Om een veilig klimaat te krijgen en te houden, gebruiken we de instrumenten Goed van Start, Positive Behavior Support (PBS) en de methode Leefstijl.

In de eerste weken van het nieuwe schooljaar werken we met Goed van start. De kinderen leren dan aan hoe ze samen een fijne, veilige groep kunnen vormen. Goed van Start is de methodiek om bij de start van het schooljaar de nieuwe klas te vormen.

Het hele jaar door leren we kinderen op een positieve manier gedragsregels aan, zoals ‘hoe gedragen wij ons in de gezamenlijke ruimtes?’ Dit doen we door middel van PBS (Positive Behavior Support). We hebben hiervoor ook waarden die wij belangrijk vinden: plezier, vertrouwen, betrokkenheid. Deze zijn zichtbaar in de algemene ruimtes en de klaslokalen.

Ambitie
Wij vinden een positief, stimulerend pedagogisch klimaat zo belangrijk, dat we hier met elkaar nog beter en persoonlijker woorden aan willen geven in een apart pedagogisch beleid. De pedagogische beloften die alle teamleden individueel hebben gedaan, zullen hierbij voor alle teamleden individueel leidraad blijven.

Het fundament voor dit pedagogische beleid ligt in onze geloofsidentiteit: alle kinderen zijn geliefd door God en dus ook door ons. Het is onze opdracht en kerntaak om alle kinderen serieus te nemen in de ontwikkeling van hun individuele talenten binnen de context en uitdagingen van de maatschappij. De doelen zoals geformuleerd bij de ambitie 4 in hoofdstuk 2.7 zijn hier dan ook op gericht.

4. Personeelsbeleid

In deze paragraaf noemen we de belangrijkste aandachtspunten van personeelsbeleid voor de komende vier jaar. Deze beleidsonderdelen hangen nauw samen met de voornemens op onderwijskundig gebied.

In relatie met het onderwijskundig beleid zijn op het gebied van personeelsbeleid de onderstaande beleidsvoornemens van belang.

4.1 Taakbeleid en formatie

De werkdruk is hoog in het onderwijs. In 2017-2018 werd dit ook duidelijk in de samenleving buiten de school; er liggen uitdagingen in het basisonderwijs. Dit is helder verwoord in twee speerpunten:

- salariëring van de medewerkers;
- vermindering van werkdruk.

Op landelijk niveau wordt er veel gesproken en ook gestaakt. Op De Regenboog en bij LEV-WN is dit ook onderwerp van gesprek.

LEV-WN heeft direct in 2018 een concrete actie uitgevoerd door iedere leerkracht twee dagen betaald vrij te roosteren en zo de werkdruk te helpen verminderen. Dit werd erg gewaardeerd door de leerkrachten. Zo kwam er tijd om plannen te maken, lessen voor te bereiden, achterstallige administratie weg te werken, rapporten te schrijven etc. In 2019 gaat LEV-WN nog verder door iedere medewerker vier dagen betaald vrij te roosteren om werkdruk te verminderen. Daarnaast is er ook een financiële prikkel gegeven in de vorm van een eenmalige bonus op het salaris.

Op de Regenboog houden we ook in het taakbeleid en de formatie rekening met werkdruk. In plaats van een combinatiegroep binnen de school, zijn er per schooljaar 2018-2019 alleen nog enkele groepen geformeerd. Daarnaast zijn de extra financiële middelen ingezet om een vakdocent gym aan te stellen. Ouders nemen vanuit de Activiteitencommissie veel werk uit handen rondom de organisatie van feesten en partijen. Vanuit het team is er dan één persoon verantwoordelijk om mee te denken. Het taakbeleid wordt op individueel en op schoolniveau vastgesteld voor de zomervakantie.

Jaarlijks wordt in het voorjaar de formatie voorbereid. We inventariseren de wensen van collega's voor welke groep ze willen werken en bij parttimers op welke dagen. Er wordt rekening gehouden met de voorkeuren, maar schoolbelang speelt ook een rol bij het opstellen van de formatie. Uitgangspunt is dat maximaal twee leerkrachten verantwoordelijk zijn voor een groep. Binnen de formatie zal ruimte gemaakt worden voor de diverse coördinatoren om de implementaties vakkundig te organiseren.

4.2. Bardo en jaarplannen

Om goed onderwijs te kunnen geven dient de leerkracht zijn werk te kunnen verantwoorden vanuit bronnen en data. Onophoudelijk dienen we onszelf te evalueren op ons onderwijs. De directeur bespreekt de doelen en ontwikkelpunten van de individuele leerkracht bij de start van het schooljaar met de individuele teamleden. Alle teamleden stellen een Persoonlijk Ontwikkel

Plan op. Dit plan wordt besproken met de bouwcoördinator. De focus en de leerdoelen van de medewerker zijn dan onderwerp van gesprek.
In 2018 is gestart met het gebruik van Bardo. Dit is een online leeromgeving met allerhande reflectiedocumenten en evaluaties. De directie heeft een scholing gehad om de omgeving te leren kennen en in 2019 zal het gebruik van Bardo verder geïmplementeerd worden.
Uitgangspunt is dat er van elkaar en met elkaar geleerd wordt om zo het eigen leerproces sturing te geven:

- ontwikkeling van de beginnende leerkracht
- door collegiale klassenconsultatie;
- inhoudelijke gesprekken;
- elkaar feedback te geven op leerpunten.

De intern begeleider en directeur leggen beiden gedurende het schooljaar klasbezoeken af, afgestemd op elkaar. Ze bespreken het klasbezoek na met de leerkracht of het onderwijsmoment met de onderwijsassistent. De resultaten, leerdoelen en leeropbrengsten worden in het managementteam besproken en is daarmee ook input voor individuele coaching of teamprofessionalisering. Naast de klasbezoeken houdt de directeur ook flitsbezoeken om zo grip op de kwaliteit van het onderwijs te houden. De bezoeken worden te allen tijde geëvalueerd en besproken.

De directeur heeft jaarlijks jaarplan- en persoonlijke-ontwikkelingsgesprekken met bestuurder(s). Daarnaast is er veel (in)direct overleg met mededirecteuren binnen LEV-WN tijdens directieoverleg en/of intervisie.

4.3 Scholing

Bij het professionaliseren van de teamleden maken wij gebruik van de LEV-Academie. De academie heeft als uitgangspunt het leren van elkaar. De Academie stimuleert het leren tussen scholen en het leren binnen schoolteams. Er worden jaarlijks voor elke specialist twee netwerkdagen georganiseerd, waar de specialisten van de verschillende scholen samen leren en kennis ontwikkelen.

Teambreed hebben we in 2018-2019 een vervolg gegeven aan onze kennisontwikkeling over onderwijs aan meer- en hoogbegaafde leerlingen. Wij hebben ons opnieuw verdiept in de kenmerken van deze leerlingen en hebben bekeken hoe we het onderwijs aan deze leerlingen kunnen integreren in ons huidige onderwijskundig beleid. Naar aanleiding van deze cursus zal het MHB beleid worden aangepast.

Voor de implementatie van ontdekkend en thematisch leren zal het team de komende jaren bijscholing gaan volgen.

4.4 Begeleiding nieuwe leerkrachten.

Binnen het team van de Regenboog werken professionals die de ontwikkelingen in de onderwijswereld bijhouden en nieuwe inzichten verwerken in het onderwijs.

Een startende leerkracht krijgt intensievere begeleiding vanuit het team, maar ook vanuit LEV-WN. Personeelsbegeleiding betekent maatwerk, niet alle nieuwe personeelsleden zullen dezelfde mate en vorm van begeleiding vragen. Binnen het introductiebeleid van LEV-WN wordt voor medewerkers een concreet begeleidingsplan, inclusief coaching, opgesteld.

4.5 Onze ambities op personeelsbeleid

Om een goede werkgever te zijn en een aantrekkelijke werkomgeving te bieden hebben we de onderstaande ambities opgesteld.

Voor De Regenboog zijn de ambities op het gebied van personeelsbeleid:

Ambities	Meetpunten voorjaar 2019	Meetpunten 2019- 2020	Meetpunten 2020-2021	In 2023:
Personeels-beleid	- Investering in ICT: leerkracht volgt opleiding OICT - Teamtraining MHB	- Bibliotheek van Bardo inzetten voor functioneringsgesprek- ken, onderlinge feedback en collegiale consultatie. - Scholing thematisch en onderzoekend leren - Opstarten PLG Thematisch werken - Opstarten PLG Talentontwikkeling	- Scholing organiseren in het kader van de gehele schoolontwikkeling - Aandacht en oog houden voor werkdruk en werkplezier.	

4.4. Goed werkgeverschap LEV

Naast de ambities op de Regenboog, heeft LEV-WN op bestuursniveau ook ambities opgesteld wat betreft het personeelsbeleid.
De focus ligt de komende jaren op goed werkgeverschap. We stellen ambitieuze doelen als organisatie. Toekomstgericht onderwijs is nodig en daarmee zijn we blijvend in ontwikkeling. Dit vragen en verwachten wij dan ook van onze medewerkers. Daarbij willen we hen ook ondersteunen en faciliteren.
Goed werkgeverschap houdt in

- Plezier in je werk
- Ruimte en verantwoordelijkheid
- Ontwikkelingsmogelijkheden (blijvend leren)
- Ruimte voor innovatie
- Betrokken en waarderend (waardevol beroep)
- Duurzame inzetbaarheid
- Heldere verwachtingen en verantwoordelijkheden

4.6 Personeelsbeleid in samenhang met onderwijskundig beleid en ambities (anders organiseren)

In deze paragraaf noemen we de belangrijkste aandachtspunten van personeelsbeleid voor de komende vier jaar. Deze beleidsonderdelen hangen nauw samen met de voornemens op onderwijskundig gebied. In relatie met het onderwijskundig beleid kennen we op personeelsbeleid de volgende HR bouwstenen:

- ❖ Duurzame inzetbaarheid:

- Een eigen verantwoordelijkheid om tijdens het werkzame leven competent, gezond en gemotiveerd te blijven.
- Facilitering/ondersteuning vanuit de organisatie

❖ Arbeidsvoorwaarden
- Goede beloning
- Goed functiebouwwerk

❖ Arbeidsomstandigheden
- Goede tijd- en werkverdeling
- Arbobeleid: veiligheid, welzijn en gezondheid

❖ Arbeidsinhoud
- Functiedifferentiatie
- Professionalisering/ scholing

❖ Arbeidsverhoudingen
- Stijl van leidinggeven

4.7 Concreet hebben wij de volgende ambities geformuleerd:

- De basis is op orde en de uitvoering van het personeelsbeleid is zodanig dat de medewerkers en directeuren optimaal ondersteund worden in hun werk. Het personeelsbeleid is geformuleerd in een Handboek P&O, met bijlagen en een handboek AO/IB.
- Er is een actueel functieboek met up-to-date functies die passen bij de veranderende organisatie-inrichting van de scholen.
- We ondersteunen de directeuren om, ondanks het lerarentekort, goed zicht te hebben op hun formatie en een kwalitatief en kwantitatief goede bezetting te realiseren.
- Vanuit P&O hebben we een actuele visie op strategisch personeelsbeleid binnen LEV-WN, op basis van interne en externe observaties en onderzoek ten behoeve van het nieuwe koersplan.
- We hebben een beleid voor duurzame inzetbaarheid die gedeeld en gedragen wordt in de organisatie.
- De participatiewet is ingevoerd, we hebben zicht op welke functies ingevuld kunnen worden door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en waar interne mogelijkheden liggen.

Kwaliteitszorg

5.1 Inleiding

Als basis voor onze kwaliteitszorg gebruiken we het model Regie op Onderwijskwaliteit (zie illustratie hieronder). Hiermee wordt ook voldaan aan de voorschriften die de Inspectie stelt aan het schoolplan op het gebied van kwaliteit.

5.2 Hoe wij onderwijskwaliteit definiëren

5.2.1 Identiteit

D Regenboog geeft onderwijs met de Bijbel als basis. Teamleden zijn christen en ouders kiezen bewust voor ons christelijk onderwijs. Als team geloven wij dat wij de opdracht hebben om onze leerlingen te begeleiden in het opgroeien als geliefde kinderen van God en bij het ontdekken en verder ontwikkelen van de talenten die zij van Hem hebben gekregen.

Onze school biedt onderwijs van betekenis. Onze inzet is erop gericht om alle leerlingen te vormen tot jonge mensen die in geloof en met plezier in het leven staan. Onze kinderen mogen zijn wie ze zijn. Ze mogen ontdekken welke plek God hen geeft en wat zij voor de maatschappij kunnen betekenen.

God houdt van elke leerling en van elke medewerker. Wij kennen Gods liefde en gaan daardoor ontspannen en met plezier naar school en aan het werk.

Het aanbieden en monitoren van goed en passend onderwijs aan de leerlingen vanuit deze geloofsovertuiging en geloofsbasis, is een noodzakelijk middel om deze missie te kunnen verwezenlijken. Het is daarom voor ons van essentieel belang dat we de kwaliteit van ons onderwijs bewaken, boren en dat we er structureel op gericht zijn om het te verbeteren waar nodig. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we dat gaan doen.

5.2.2 Socialisatie

We werken vanuit de bekrachtiging van positief gedrag en hanteren daarbij de waarden ‘liefde’, ‘veiligheid’ en ‘kwaliteit’. Door vanuit ons christen-zijn de leerlingen te onderwijzen, voor te leven en het gesprek aan te gaan, bereiden we ze voor op de (overwegend seculiere) samenleving.

Wij willen onze leerlingen meegeven dat ze liefde hebben voor God, voor zichzelf, hun naaste en de schepping.

Heb God lief door:
- Hem alleen te vertrouwen en te gehoorzamen
- Hem te zien in Jezus
- Zijn naam zorgvuldig en liefdevol te gebruiken
- Je te laten leiden door Gods Heilige Geest
- Je uit te strekken naar de gave van de Geest; liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, vertrouwen, zachtmoedigheid en zelfbeheersing
- Te genieten van de rust die Hij je geeft

Heb je naaste lief door:
- Je vader en moeder te eren als de ouders die Hij je gaf en respect te hebben voor iedere andere vorm van gezag
- In daden, woorden en gedachten het leven van je naaste voluit te respecteren
- Trouw te zijn en zuiver om te gaan met elkaars lichaam
- Erop uit te zijn om het welzijn en de welvaart in je naaste te bevorderen
- Eerlijk en oprecht over je naaste te spreken
- En hem te gunnen wat God hem geeft

Heb de schepping lief door:
- Je verantwoordelijkheid voor de zorg van de schepping op je te nemen (rentmeesterschap)
- Zuinig te zijn op Gods schepping
- Respectvol om te gaan met alle levensvormen die God gemaakt heeft

5.2.3 Opleiding

We leiden onze leerlingen op voor een toekomst in het voortgezet onderwijs, in de verwachting dat ze zich daar verder ontwikkelen op hun niveau en in hun talenten om zich in te kunnen zetten in de samenleving. We willen kinderen sociale verantwoordelijkheid bijbrengen en toerusten voor hun culturele en maatschappelijke taak. Leerlingen kunnen bijdragen aan de samenleving omdat ze op de Regenboog hebben geleerd vanuit wisselend perspectief te denken en vanuit verwondering voor Gods schepping. Ze hebben geleerd welke betekenis God in hun leven kan hebben en zijn in staat om vanuit de relatie met God hun leven vorm te geven, zo leren ze hoe ze een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving. We leren ze een onderzoekende houding aan en vaardigheden om samen te werken, informatie op waarde te schatten en te kunnen presenteren. Om deze belofte waar te maken, is een goede samenwerking op onze school met ouders nodig.

5.2.4 Persoonsvorming

We hebben aandacht voor het vormen van de persoonlijkheid en werken hierin samen met ouders en/of verzorgers. Leerlingen tussen 4 en 12 jaar oud worden zich bewust van de eigen omgeving, de eigen opvoeding, de wereld om hen heen en de interactie tussen zichzelf en de groep of de wereld om hen heen. Wij werken onder andere aan de volgende punten:

- Jezelf kunnen voorstellen
- Kunnen presenteren
- Iets aardigs zeggen en met een compliment om weten te gaan
- Ja en nee kunnen zeggen
- Je mening kunnen vertellen maar ook weten wanneer je je mening voor jezelf moet houden
- Een ander durven te vertrouwen en zelf betrouwbaar zijn
- Samenwerken
- Vriendschappen onderhouden
- Vragen stellen en belangstelling tonen in de ander
- Kritiek ontvangen en je voordeel daarmee doen
- Zelfvertrouwen hebben, trots zijn op jezelf
- Uit slachtofferrollen stappen en het heft in eigen hand nemen
- Positief kunnen denken

5.2.5 Kwalificatie

We doceren onze leerlingen de basisleerstof die beschreven staan in de SLO-doelen, de kerndoelen van het basisonderwijs. We leren hen, vanuit een onderzoekende houding, de basiskennis op het gebied van rekenen en taal, maar ook van wereldoriëntatie, bewegingsonderwijs en de Engelse taal. We leren hen vaardigheden, zoals samenwerken, creatief denken en denkvermogen en oplossingsgerichtheid.

5.3 Beschrijving basiskwaliteit van school

De basis van ons onderwijs is op orde als leerlingen beseffen dat ze geliefde kinderen van God zijn. Ook willen we dat ze:

- beschikken over een stevig kennisfundament;
- creatief kunnen denken en kunnen samenwerken;
- nog steeds een onderzoekende houding hebben zoals gewoon was in de kleutertijd.

De resultaten van ons onderwijs worden grotendeels bepaald door een drietal factoren:

- de talenten van het kind, aard en aanleg
- de kwaliteit van het onderwijs
- de thuissituatie

Op de eerste en laatste factor kunnen wij betrekkelijk weinig invloed uitoefenen, echter, de kwaliteit van het onderwijs kunnen wij wel als school bepalen en bewaken. We streven ernaar de leerlingen zoveel mogelijk kennis en vaardigheden bij te brengen, zodat de kinderen na acht jaar basisonderwijs goed voorbereid de stap naar het voortgezet onderwijs kunnen maken. Als school willen wij ons steeds afvragen of de kwaliteit van ons onderwijs de toets van de kritiek kan doorstaan.

Wij maken gebruik van de onderstaande kwaliteitsinstrumenten en procedures om de kwaliteit van ons onderwijs, de processen en producten te verbeteren en te borgen.

5.3.1 Onderwijs:

1. Tijdens de personeelsvergaderingen worden regelmatig vakken geëvalueerd
2. Jaarlijks leggen zowel de intern begeleider als de directie klassenbezoeken af. Deze worden van tevoren gepland en nabesproken met de leerkracht. Daarnaast heeft de leerkracht de verantwoordelijkheid in gesprek te zijn met collega's over de kwaliteit van het onderwijs en deel te nemen aan collegiale klassenconsultatie.
3. Voor het onderwijs aan de leerlingen gebruiken we de methodetoetsen, CITO-toetsen, het leerlingvolgsysteem, groepsplannen en evaluaties binnen ParnasSys. De resultaten van deze data worden door de leerkracht gepresenteerd aan het team. De resultaten worden door de leerkracht, samen met de IB'er en het team geanalyseerd. De data wordt gebruikt om het didactisch handelen van de volgende dag en de volgende weken in te vullen en te evalueren of eerder ingezette interventies het gewenste effect hebben gehad. Alle collega's denken mee in wat er nodig is om de resultaten te verbeteren. De intern begeleider formuleert streefnormen op groepsniveau voor het komende half jaar.
4. Met behulp van de onafhankelijke CITO eindtoets kunnen wij vaststellen hoe wij als school scoren ten opzichte van het landelijk gemiddelde
5. De PLG talentontwikkeling en de PLG thematisch werken stellen jaarlijks een Team Ontwikkel Plan (TOP) op waarbinnen zij doelen stellen voor het team op basis van het schoolplan. Aan het einde van het schooljaar evalueren zij hun doelen en maken zij een nieuw plan voor het volgende jaar.
6. De medezeggenschapsraad (MR) denkt mee, stelt vragen en bespreekt onderwerpen met elkaar. De MR bestaat uit een afvaardiging van de ouders en een personeelsgeleding. Wanneer gewenst bestaat de mogelijkheid om de achterban te raadplegen namens wie ze zitting hebben in de MR. Er wordt jaarlijks een jaarverslag gemaakt door de MR.
7. De taalcoördinator en de rekencoördinator houdt de kwaliteit van deze vakgebieden in beeld. Zij zorgt voor nieuwe kennisinput richting het team.

5.3.2 Identiteit:

1. Vijf keer per jaar is er overleg binnen de Werkgroep Identiteit op School. Deze werkgroep bestaat uit de directeur en vier ouders vanuit verschillende kerken. Het identiteitsbeleid wordt tijdens deze bijeenkomsten geëvalueerd en er worden nieuwe afspraken gemaakt.
2. Jaarlijks brengen ouders van de WIOS een bezoek aan een teamvergadering. Tijdens deze vergadering wordt er gesproken over een onderwerp uit de bijbel. Doel is het vinden van elkaars hart.
3. De WIOS heeft een signaalfunctie als het gaat om identiteit en kan ook zelf onderwerpen aandragen.

5.3.3 Betrokkenheid:

1. We houden tevredenheidspeilingen onder ouders, leerlingen en teamleden om de kwaliteit te meten en te borgen. Dit wordt onder leerlingen van groep 6-8 jaarlijks uitgezet in samenwerking met de Onderzoek en Innovatie Groep. Eens in de twee jaar wordt de peiling gehouden onder ouders en teamleden.
2. We nemen deel aan overleggen in Middelburg, zoals BOVO, VVE, TEC en netwerkdagen op het gebied van specifieke vakken, interne begeleiding of sport. We halen hier lokale kennis op, denken mee en participeren in de ontwikkelingen.

5.3.4 Leerlingen:

Ieder jaar stelt de directeur (in samenwerking met de administratie en intern begeleider) vast welke leerlingen bij ons op school speciale onderwijsbehoeften hebben. Het gaat daarbij om:

- aantal leerlingen met meer dan een halfjaar achterstand op het gebied van taal en rekenen;
- aantal leerlingen met het Nederlands als tweede taal;
- aantal leerlingen met een beschikking voor een vorm van speciaal onderwijs.

Ook worden de denominatie van onze leerlingen en de samenstelling van het schoolteam beschreven. Dit rapporteren we aan het bestuur in de evaluatie van het jaarplan en in de jaarrapportage aan Kind op 1, ons samenwerkingsverband.

5.3.5 Personeel:

1. Voor het personeelsbeleid zijn dit de gesprekscyclus, Bardo en LEV-Academie voor jaarplannen, persoonlijke ontwikkeling en nascholingsbeleid.
2. Voor de zomervakantie worden door directie en teamleden afspraken gemaakt over het taakbeleid middels het werkverdelingsplan. De afspraken worden vastgelegd in Cupella.
3. In het voorjaar wordt de planning gemaakt van de onderwijstijd. De verdeling van studiedagen en vakanties in komend schooljaar wordt ter instemming voorgelegd aan de medezeggenschapsraad.
4. Jaarlijks stellen we het scholingsplan op. Het scholingsbeleid sluit aan op de schoolontwikkeling, zoals die is omschreven in het schoolontwikkelingsplan. Daarnaast blijft er in het scholingsbudget ruimte voor persoonlijke ontwikkeling van leraren op basis van de afspraken in de persoonlijke ontwikkelingsplannen (POP's).
5. Het ziekteverzuimbeleid is een belangrijk onderdeel van het Arbo- en personeelsbeleid en is gericht op het voorkomen en verminderen van verzuim.

5.3.6 Schoolplan en jaarplannen

1. Eens in de vier jaar stelt het team, op initiatief van de directeur, doelen voor het onderwijs vast. Dit gesprek vormt de basis voor het schoolplan waarin de opdracht van de school beschreven staat, evenals het onderwijskundig beleid, personeelsbeleid en de kwaliteitszorg. Dit schoolplan beslaat een periode van vier jaar.
2. Jaarlijks wordt een jaarplan opgesteld, gestoeld op de langetermijnvisie die beschreven staat in het schoolplan. Middels evaluatie van het jaarplan wordt bepaald of de daarin genoemde doelstellingen zijn gerealiseerd.
3. Jaarlijks leggen bestuursleden een werkbezoek af aan de afzonderlijke scholen. Zij gaan het gesprek aan met ouders, teamleden, leerlingen en directie.

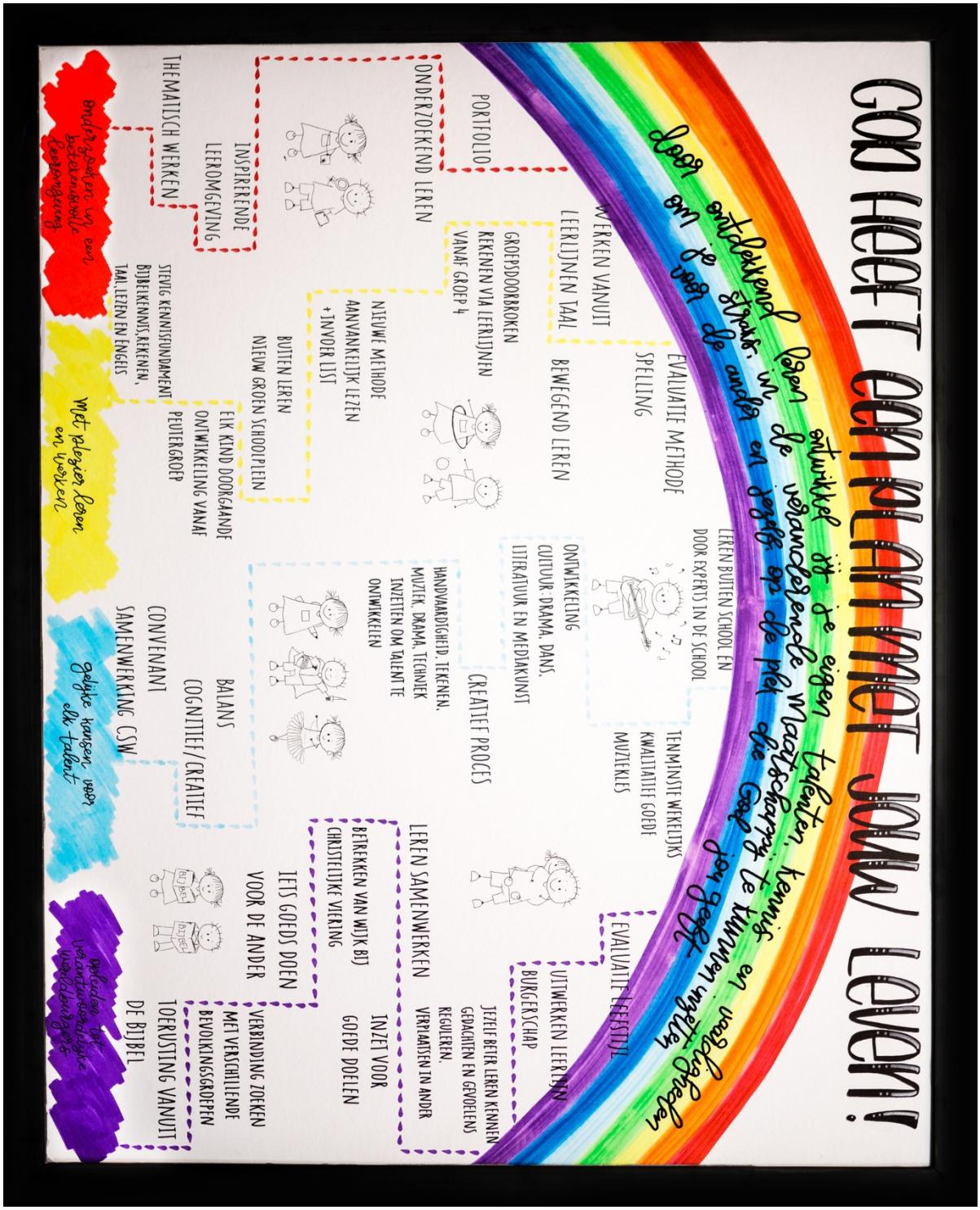
5.3.7 Facilitair / financieel

1. De Regenboog is een financieel gezonde organisatie. De beschikbare middelen worden efficiënt ingezet en de besteding wordt verantwoord in een begrotingsmodel met een meerjarenplanning. Het continu bijgewerkte exploitatieoverzicht geeft inzicht in de voortgang van de inkomsten en uitgaven. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van landelijke of lokale subsidies om delen van ons onderwijs of flankerende voorzieningen te bekostigen.
2. Voor het materieel beleid organiseren we per vier jaar een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) georganiseerd die inzicht geeft in de sociale en fysieke veiligheid van het gebouw (de school) en gezondheid en het welzijn van het team. Wij gebruiken voor de RI&E en de QuickScan Welzijn de erkende instrumenten van Arbomeester. De rapportage die naar aanleiding van de afname wordt opgesteld wordt vertaald in een plan van aanpak met concrete actiepunten voor de komende vier jaar. Aan het eind van elk schooljaar wordt het plan van aanpak tussentijds geëvalueerd en bepaald of gewijzigde omstandigheden een (gedeeltelijke) herhaling van de RI&E vereisen. Zo nodig

stellen we het plan van aanpak bij. Dit gebeurt aan de hand van een voortgangsverslag, een overzicht van al dan niet gerealiseerde ARBO-activiteiten.

3. Met ingang van schooljaar 2018-2019 huurt kinderopvangorganisatie Maneblussertjes een lokaal voor naschoolse opvang. De Maneblussertjes is gecontracteerd voor onbepaalde tijd. De Maneblussertjes hoopt vanaf augustus 2019 een peutergroep in de school op te starten
4. Kerken of verenigingen vragen incidenteel ook naar de mogelijkheden van huur van ruimtes binnen de school. Hiervoor is beleid ontwikkeld en er wordt dan een vaste huurprijs gerekend.

Bijlage 1, het schoolplan op 1 A4

GOD HEEFT EEN PLAN MET JOUW LEVEN!
ontdekkend lezen in de eigen talenten, kennis en vaardigheden
ontwikkelt zijn
door ontdekkend lezen in de eigen talenten, kennis en vaardigheden

Bijlage 2 Onderwijs aan anderstalige leerlingen

Inleiding

Sinds een aantal jaren worden steeds meer meertalige leerlingen op de Regenboogschool aangemeld. In het verleden waren dit leerlingen waarvan de ouders al een aantal jaren in Nederland woonden en hun kinderen vanaf groep 1 aanmeldden bij de Regenboogschool. Sinds dit schooljaar zijn er leerlingen in verschillende groepen te vinden die ingestroomd zijn via het Taal Expertise Centrum (TEC) in Middelburg. De leerlingen hebben daar vooral gewerkt aan de beheersing van de dagelijkse taal. Op de Regenboogschool zal verder gewerkt worden aan het leren beheersen van schooltaal, waarbij vaktaal-woordenschat een grote rol speelt. Meertalige leerlingen hebben hier extra ondersteuning bij nodig. Daarom is het van belang om in het onderwijs op de Regenboogschool taalsteun te bieden aan deze leerlingen. Hieruit vloeit de volgende vraag voort:
Op welke manier kan taalsteun aan meertalige leerlingen op de Regenboogschool worden vormgegeven?
Doel: Door theoretisch onderzoek te doen, zijn er aandachtspunten en adviezen geformuleerd waarmee taalsteun aan meertalige leerlingen gegeven kan worden, zodat zij, naast de dagelijkse taal, de schooltaal steeds beter gaan beheersen.

DAT en CAT

Er worden twee vormen van taalvaardigheid onderscheiden:

- Dagelijkse Algemene Taalvaardigheid (DAT), oftewel dagelijkse taal
- Cognitief Academische Taalvaardigheid (CAT), oftewel schooltaal

DAT wordt gebruikt om te vertellen over wat dagelijks wordt meemaakt. Er is gemakkelijk een voorstelling bij te maken, omdat de context bekend is. DAT is voor meertalige leerlingen vlot te leren, na twee jaar onderwijs beheersen veel leerlingen dit op een voldoende niveau. Figuurlijk taalgebruik en minder frequent voorkomende woorden leveren hooguit nog problemen op.
DAT is de basis voor CAT. CAT wordt gebruikt bij het verwoorden van denkactiviteiten, er komt meer bij kijken dan bij DAT: lezen, schrijven, argumenteren. Met behulp van CAT kan er in een schoolse context nieuwe informatie worden geleerd (Hajer & Meestringa, 2015; Hajer & Spee, 2017).
Het verschil tussen DAT en CAT wordt zichtbaar in drie specifieke dimensies (Hajer & Meestringa, 2015):

- Contextuele steun: Bij DAT hebben leerlingen steun aan de dagelijkse context, de context waarin zij zelf functioneren. Bij CAT is de context minder concreet, het schoolvak is hierbij de context.
- Cognitieve complexiteit: Hierbij gaat het om drie factoren: Als eerste de mate waarin abstracte formuleringen worden gebruikt. Daarnaast de denkoperaties die van leerlingen worden verwacht, zoals begrippen kunnen ordenen en relaties en verbanden kunnen leggen. Als laatste factor is de mate waarin taken moeten worden gecombineerd van invloed, zoals een combinatie van luisteren, schrijven en een instructie uitvoeren.
- Schriftelijke prioriteit: CAT wordt vaak aangeleerd met behulp van schriftelijke teksten en overhoord door schriftelijke toetsen. In DAT is dit niet aanwezig.

Om CAT, en ook DAT, goed aan te leren is een rijk taalaanbod nodig, daarnaast is het van belang dat leerlingen in de gelegenheid worden gesteld om zelf de taal actief te gebruiken en dat zij daar voldoende feedback op krijgen.

Onderwijs aan meertalige leerlingen

Bij het onderwijs aan meertalige leerlingen gaat het om de drie D's (Appel & Kuiken in Kuiken & Vermeer, 2013):

- Doelen: Wat zijn de doelen en tussendoelen die de leerlingen moeten behalen?
- Didactiek: Hoe kan de leerkracht ervoor zorg dragen dat een leerling deze doelen behaalt? Daarbij richt de leerkracht zich op het onderwijsaanbod, de instructie en de verwerkingsvormen (Van der Vegt & Exalto, 2017).
- Differentiatie: Stem het onderwijs af op de verschillen tussen de leerlingen. Hierbij wordt een zekere mate van 'culturele sensitiviteit' van leerkrachten gevraagd: Het kennis hebben van en open staan voor andere culturen, van belang. Leerkrachten die open staan voor de achtergronden van leerlingen, kunnen het onderwijs beter afstemmen op de onderwijsbehoeften van deze leerlingen (Correa & Miller, 2014; Hallahan, Kauffman, & Pullen, 2012 in Van der Vegt & Exalto, 2017).

De didactiek waarbij leerlingen van DAT naar CAT worden geholpen, en welke aanpassingen er aan die didactiek kan worden gedaan om ook meertalige leerlingen de doelen te helpen bereiken, wordt in het volgende tekstdeel toegelicht.

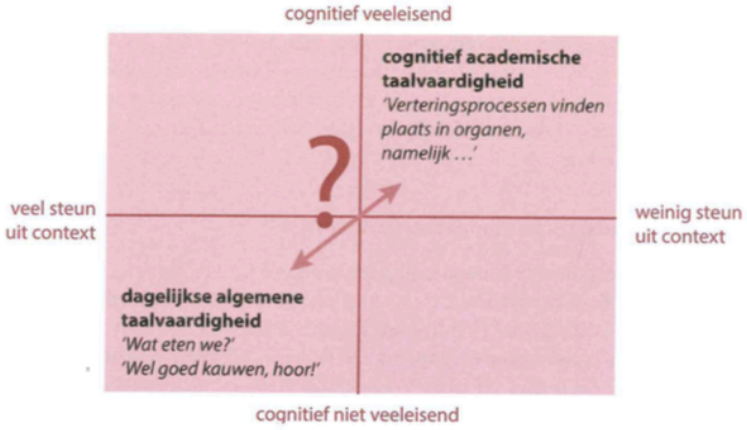
Scaffolding

Om leerlingen te helpen in hun taalgebruik van DAT naar CAT te komen, kunnen leerkrachten het principe van scaffolding toepassen. Door scaffolding toe te passen, biedt de leerkracht de leerlingen ondersteuning gericht op het uiteindelijk zelf kunnen oplossen van een probleem. Er wordt dus geen kant-en-klare oplossing geboden, maar er wordt gezocht naar de zone van naaste ontwikkeling van deze leerling. Scaffolding is procesgericht, zodat de leerling weet hoe hij iets moet doen en toekomstgericht, zodat een leerling de opgedane kennis ook in een andere situatie kan gebruiken. Steun die van tevoren wordt ingepland wordt macro-scaffolding genoemd, steun die spontaan wordt geboden tijdens de les wordt micro-scaffolding genoemd (Gibbons, 2009 in Hajer & Meestringa, 2015).

Taalonderwijs

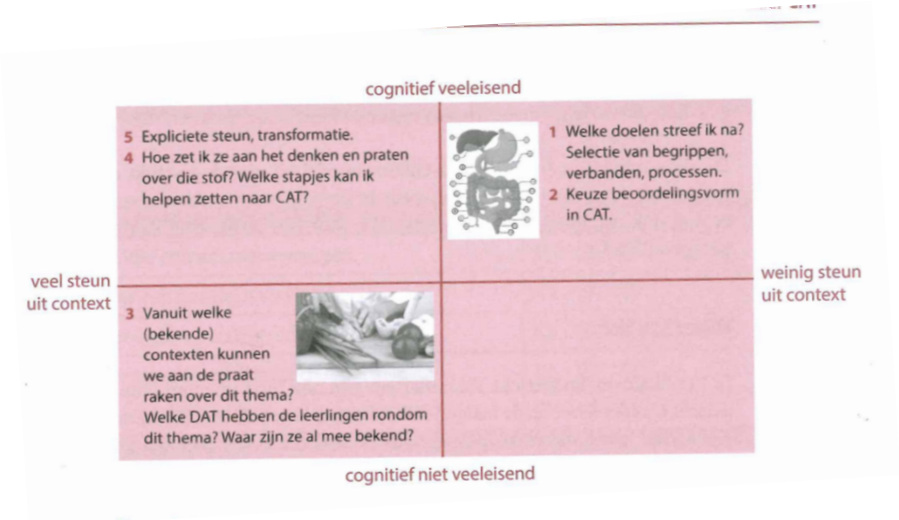
Goed taalonderwijs zorgt voor context, interactie en taalsteun (Hajer & Meestringa, 2015). Dit is ook terug te vinden in de drie pijlers van interactief taalonderwijs (Expertisecentrum Nederlands, z.d.): betekenisvol leren, sociaal leren en strategisch leren.
Nieuwe leerstof wordt betekenisvol gemaakt voor de leerlingen door deze aan te bieden in een context. Hierbij wordt eerst de voorkennis van leerlingen opgehaald. Daardoor kan er aangesloten worden bij de al voor leerlingen bekende context en begrippen. Nieuwe leerstof kan hieraan verbonden worden. Dit is van belang, omdat leerstof dan betekenis voor leerlingen krijgt en daardoor veel beter opgeslagen wordt.

Wanneer leerlingen in hun taalgebruik van DAT naar CAT worden geleid door de leerkracht, dan wordt dat vormgegeven met behulp van context, interactie en taalsteun. De weg van DAT naar CAT is zichtbaar gemaakt in het kwadrant van Cummins:

Figuur 1. Kwadrant van Cummins. Overgenomen uit Handboek taalgericht vakonderwijs (p. 69) door M. Hajer en T. Meestringa, 2015, Bussum: Uitgeverij Coutinho. Copyright 2004/2015, Uitgeverij Coutinho bv.

Pauline Gibbons (2009, in Hajer & Meestringa, 2015, p. 72) heeft didactische stappen ontworpen om leerlingen in het kwadrant van Cummins van DAT naar CAT te leiden:

Figuur 2. Planning voor het (her)ontwerpen van lessen. Overgenomen uit Handboek taalgericht vakonderwijs (p. 73) door M. Hajer en T. Meestringa, 2015, Bussum: Uitgeverij Coutinho. Copyright 2004/2015, Uitgeverij Coutinho bv.

Er vinden vijf stappen plaats: Als eerste wordt het doel vastgesteld, daarna wordt vastgesteld hoe de beheersing van het doel wordt beoordeeld. Dit vindt plaats in het kwadrant van CAT: Op dat niveau worden leerlingen geacht te functioneren na de gegeven les. Vervolgens wordt vastgesteld vanuit welke concrete context er over het thema gepraat gaat worden. Hiermee wordt de beginsituatie van de leerlingen vastgesteld en daarbij aangesloten. De les begint vanuit het DAT-kwadrant. Als laatste wordt vastgesteld hoe de leerlingen gaan leren en welke ondersteuning daarbij wordt geboden. Dit vindt plaats in het kwadrant linksboven van het Cummins-Gibbonsmodel. Via dit kwadrant worden de leerlingen van DAT naar CAT geholpen (Hajer & Meestringa, 2015).

Context

Om de stap van DAT naar CAT te maken, wordt in het Cummins-Gibbonsmodel (Hajer & Meestringa, 2015) gestart vanuit de voor de leerlingen bekende context. Hiermee wordt de voorkennis van de leerlingen opgehaald. De leerkracht biedt de leerlingen een nieuwe context aan om de leerstof concreet te maken. Het is belangrijk dat deze context zichtbaar en tastbaar is. Door het zich eigen maken van de leerstof, kunnen de leerlingen deze leerstof uiteindelijk toepassen in de doelcontext: de context in de samenleving waarvoor de leerstof uiteindelijk geleerd wordt. Het is van belang dat daarbij het denkproces voor de leerlingen door de leerkracht wordt gestructureerd (Hajer & Meestringa, 2015). Dit kan door het geven van opfris- of denkvragen of door het gebruik van schema's. Door het verbinden van het taalonderwijs aan het zaakvakonderwijs kan er makkelijk een context voor het taalonderwijs gecreëerd worden (Noort & De Weger, 2016). De context kan verhelderd worden met gesproken taal, met afbeeldingen en materialen (Litjens & Kuiken in Kuiken & Vermeer, 2013).

Interactie

Voor een optimale taalontwikkeling is het van belang dat de leerkracht een begrijpelijke, rijke en betekenisvolle taal aanbiedt (Hajer & Meestringa, 2015). Om hierbij taalsteun te bieden aan meertalige leerlingen kan de spreeksnelheid aangepast worden. Door goede articulatie en het volledig uitspreken van woorden vertraagt de spreeksnelheid automatisch al wat. Het is niet de bedoeling dat er extreem langzaam of heel luid gesproken wordt. Wat wel ondersteunend werkt is extra nadruk leggen op belangrijke woorden in een zin. Ook het gebruik van eenvoudige zinnen en het regelmatig herhalen van zinnen, al dan niet in een licht gewijzigde vorm, zorgt voor een geringere informatiedichtheid in het taalaanbod, wat ondersteunend is voor meertalige leerlingen. Het aangeven van het onderwerp in een gesprek, topicalisatie, werkt verhelderend: Door het onderwerp even voorop te zetten in een aparte zin biedt de leerkracht taalsteun op twee manieren: het onderwerp is verduidelijkt en het taalgebruik is vereenvoudigd door het gebruik van korte, duidelijke zinnen (Appel & Vermeer in Kuiken & Vermeer, 2013). Bij het spreken kan de leerkracht visuele en grafische ondersteuning geven. Instructies die geschreven worden aangeboden, dienen ook auditief te worden gegeven en worden verduidelijkt met tussenstappen (Cheatham & Hart-Barnett, 2016 in Van der Vegt & Exalto, 2017).
Naast het bieden van een rijke taal is het belangrijk dat leerlingen zelf ook veel in de gelegenheid worden gesteld om taal te gebruiken (Hajer & Meestringa, 2015; Noort & De Weger, 2016). Door interactie neemt de leerling zelf actief deel aan het leerproces en maakt zich daardoor de leerstof steeds meer eigen (Boon, 2013). Daarnaast wordt door interactie tegemoetgekomen aan één van de drie psychologische basisbehoeftes van leerlingen: relatie (Stevens, 2004). Door hieraan tegemoet te komen, wordt de motivatie van leerlingen gestimuleerd. Met behulp van actieve werkvormen, zoals bijvoorbeeld de didactische structuren van Kagan & Kagan (2013) kan er gemakkelijk in iedere les interactie tussen leerlingen plaatsvinden.
Wanneer interactie plaatsvindt, geeft de leerkracht feedback op de vorm en de inhoud van de taaluitingen van de leerlingen (Hajer & Meestringa, 2015).

Feedback

Taalsteun geven door middel van feedback wordt micro-scaffolding genoemd (Hajer & Meestringa, 2015). Het doel van deze feedback is de beheersing van CAT door de leerlingen. Het geven van deze feedback dient persoonlijk en in een direct gesprek gegeven te worden, anders is het niet effectief. Er zijn drie soorten feedback effectief gebleken (Hajer & Meestringa, 2015):

- Bevestigende feedback, waarbij door positieve woorden antwoorden positief worden bevestigd.
- Verhelderende feedback, waarbij bij een onvolledig antwoord doorgevraagd wordt.
- Verbeterende feedback. Deze kan op drie manieren worden gegeven: met positief corrigerende feedback, met aanwijzingen gevende feedback of met zelfbeoordeling stimulerende feedback.

Bij het geven van feedback is het belangrijk dat deze tijdig wordt gegeven en positief wordt vormgegeven, het geeft leerlingen zelfvertrouwen en stimuleert hen verder te groeien. Daarnaast is het belangrijk de feedback vorm te geven als een ik-boodschap. Door positieve verbeterende feedback te geven, worden leerlingen gestimuleerd om te durven praten. Wanneer de taaldoelen in het oog gehouden worden, kan de te geven feedback daarop gericht gegeven worden. Feedback wordt dan gegeven op de inhoud, waarbij goede resultaten worden bevestigd en door middel van verhelderende feedback leerlingen worden gestimuleerd om steeds beter te leren formuleren. Naast feedback gericht op het eindproduct wordt er ook feedback gegeven op het proces. Leerlingen kunnen elkaar en zichzelf daar ook feedback op geven, zodat ook bij hen de aandacht niet alleen naar het eindproduct gaat, maar ook naar het proces tijdens het werken aan het eindproduct (Hajer & Meestringa, 2015).

Taalsteun

Het geven van taalsteun is gericht op het zelf begrijpen van teksten en het zelf produceren van taal. Leerlingen kunnen door verschillende activiteiten en in de diverse schoolvakken worden ondersteund bij het gebruik van CAT.

Voorbereidend en aanvankelijk lezen

Bij het proces van aanvankelijk lezen is het van belang dat de leerkracht extra aandacht besteedt aan de betekenis van de kernwoorden. De woorden waarmee het aanvankelijk leesproces wordt ingericht moeten woorden zijn die door de leerlingen wat betreft betekenis bekend zijn, zodat de leerlingen zich helemaal kunnen richten op het leren lezen van de woorden. Daarnaast is het van belang dat de leerlingen de klanken van het Nederlands goed uit elkaar kunnen houden. In het Nederlands zal het onderscheid van de klinkers moeilijker zijn dan het onderscheid van de medeklinkers, al zijn de medeklinkers die in een andere taal niet van betekenis verschillen wel extra lastig om aan te leren. Ook de tweetekenklanken zijn extra lastig om aan te leren, omdat die een andere of geen betekenis hebben in de eigen taal.
Van groot belang bij voorbereidend en aanvankelijk lezen is de ontwikkeling van de woordenschat. Woorden die niet bekend zijn, zullen lastiger zijn om te lezen, dan woorden die de leerling wel kent.
Om de woordenschat en het aanvankelijk leesproces te stimuleren, kan het lezen en beluisteren of bekijken van digitale prentenboeken heel zinvol zijn. Deze boeken hebben, mits de multimedia-effecten aansluiten op het verhaal, meer effect op het verhaalbegrip en de taalvaardigheid van NT2-leerlingen dan gewone boeken (Takacs, Swart, & Bus, 2015 in Wienen-Van den Berg, 2016). Op https://www.leesplein.nl/LL_plein.php?hm=7&sm=1 zijn veel mooie voorbeelden van digitale prentenboeken te vinden. Herhaaldelijk lezen van deze boeken is hierbij effectief voor NT2-leerlingen.
Naast het leren lezen bij het aanvankelijk lezen is de ontwikkeling van het schrijven ook belangrijk. Door de leerling te laten schrijven krijgt de leerkracht inzicht in welke klanken en klank-letterrelaties voor de leerlingen nog moeilijk zijn (Kurvers & Mooren in Kuiken & Vermeer, 2013).

Voorkennis

Aansluiten bij de voorkennis van leerlingen, zoals bij het aanvankelijk lezen als werd genoemd, is in alle lessen belangrijk: In de oriëntatiefase van een les wordt taalsteun geboden door het noemen van de doelen van de les, inclusief de belangrijke woorden. Daarnaast wordt voorkennis opgeroepen en het begrip daarvan gecontroleerd. Leerlingen worden daarbij gestimuleerd om zelf naar betekenissen te zoeken. Als laatste wordt de leerlingen een overzicht gegeven van de lesstructuur en de activiteiten. Om aan te sluiten bij meertalige leerlingen is het goed om te onderzoeken of zij de voorkennis in hun moedertaal of in de Nederlandse taal beheersen. Wanneer de voorkennis in de moedertaal wel bekend is, maar in het Nederlands nog niet, dan is het goed om, met behulp van digitale hulpmiddelen, de belangrijkste begrippen uit de les in de moedertaal van de leerling te vertalen. Zo kan nieuwe kennis aan bestaande voorkennis gekoppeld worden. Het aanbieden van woorden in een context is daarbij betekenisvol (Hajer & Meestringa, 2015).

Voortgezet en begrijpend lezen

Bij het voortgezet lezen worden andere taalaspecten belangrijker, zoals woordvorming en zinsbouw. Om een tekst goed te kunnen begrijpen moet het aandeel bekende woorden in de tekst 85-95 % zijn (Vermeer in Kuiken & Vermeer, 2013). Daarnaast is inzicht in het gebruik van verwijswoorden en signaalwoorden belangrijk. Ook het begrijpen van implicaties in de tekst, het tussen de regels door kunnen lezen, bevordert het begrip van het gelezene. Verder is kennis van de wereld van groot belang om de context waarin een tekst geschreven is te kunnen begrijpen. En vanzelfsprekend is ook in deze fase van het leren woordenschatuitbreiding de basis onder al het leren. Een extra uitdaging vormt het leren van figuurlijk taalgebruik.
Lezen met als doel informatieverwerking maakt vanaf groep 5 een belangrijk deel uit van het onderwijs. Voor leerlingen die het Nederlands nog niet goed beheersen is dit een groot struikelblok. Bij het inzetten van begrijpend leesstrategieën, die klasgenoten al beheersen, hebben NT2-leerlingen ondersteuning van de leerkracht nodig. Voor het lezen hebben leerlingen ondersteuning nodig bij het oriënteren op de tekst. Door samen de tekst globaal te lezen, door de context van de tekst samen te bespreken en aandacht aan woorden die leestechnisch lastig zijn te besteden, worden de leerlingen voorbereid op het lezen van de tekst. Tijdens het lezen kan de leerkracht, wanneer een leerling hardop leest, veel afleiden uit hoe een leerling de tekst leest: gebeurt dit aarzelend of vlot, is de intonatie juist en vallen er geen pauzes op plaatsen waar die niet horen? De leerkracht kan bij het lezen de leerling direct positieve of opbouwende feedback geven op de manier van lezen van de leerling. Na het lezen van de tekst kan de leerkracht nagaan of de leerling de tekst goed begrepen heeft (Kurvers & Mooren in Kuiken & Vermeer, 2013). Een actieve werkvorm waarbij leerlingen in een klein groepje met behulp van leesstrategieën elkaar helpen om een tekst beter te begrijpen is reciprocal teaching (Palincsar & Brown, 1984). Door de inzet van deze werkvorm kunnen de leerlingen in onderlinge interactie elkaar taalsteun bieden.
Daarnaast kan bij het lezen van complexe teksten steun geboden worden door de tekst aan te passen. Door het indelen van de tekst in korte en duidelijk vormgegeven alinea's wordt een tekst beter te doorzien wat betreft structuur. Teksten kunnen deels herschreven worden waarbij de vakinhoud overeind blijft, afleidende voorbeelden geschrapt worden en korte duidelijke zinnen gebruikt worden. De tekst blijft wel voorzien van duidelijke en verhelderende voorbeelden en signaalwoorden. De tekst kan aangevuld worden met afbeeldingen die de tekst verduidelijken. Als laatste kan een lijstje met kernbegrippen en de betekenissen daarvan toegevoegd worden. In de klas kan dan met de moeilijke en vereenvoudigde tekst worden gewerkt. Leerlingen kunnen werken met de tekst die bij hun taalniveau past, maar kunnen ook teksten vergelijken (Hajer & Meestringa, 2015).

Verwerking

Na de instructie van de leerstof volgt de verwerking. Hierbij kan taalsteun geboden worden door structuur aan te brengen in een opdracht, ondersteuning te bieden bij de woordenschat en hulp te geven bij het formuleren van een antwoord. Dit kan in de praktijk worden ingevuld door bijvoorbeeld ondersteunende opdrachten aan te bieden waarbij leerlingen op gang worden geholpen bij de daadwerkelijke opdracht of aan de hand van de ondersteunende opdrachten door de daadwerkelijke opdracht heen worden geloodst. Daarnaast kan er hulp worden geboden door het formuleren van beginzinnen bij een schrijfopdracht of een vooropgezet kader waarbinnen een leerling kan werken. Om het belangrijkste van een tekst inzichtelijk te maken kan gebruik worden gemaakt van verschillende sleutelschema's: een tabel, een boomdiagram, een venndiagram, een tijdbalk of een stroomschema. Ook kunnen er tips worden gegeven die de leerling ondersteunen in de opdracht. Als laatste kan er verwezen worden naar externe steun, zoals naslagwerken of andere bronnen (Hajer & Meestringa, 2015). Ook klasgenoten zijn een vorm van externe steun. Door de verwerking met behulp van actieve werkvormen vorm te geven, is deze vorm van ondersteuning direct aanwezig.

De leerkracht als model

De leerkracht staat model voor de manier van uitwerken van een gegeven opdracht. Dit doet de leerkracht door voor te doen of een voorbeeld te geven, waarbij expliciet aandacht wordt geschonken aan vaardigheden of strategieën die leerlingen kunnen inzetten. Leerlingen krijgen op die manier een goed beeld van wat er van hen verwacht wordt en hebben strategieën gezien die hen daarbij kunnen helpen. De leerkracht kan expliciet aandacht besteden aan de verschillende leerstijlen en leerstrategieën van de leerlingen. Door oog te hebben voor de verschillende manieren van werken en leren van de leerlingen, kan de leerkracht hier in het geven van de taalsteun aan tegemoet komen. Door het aanreiken van verschillende strategieën ontdekken leerlingen welke strategie het beste bij hun manier van leren past. Door dit met de leerlingen te bespreken, kan de leerkracht het aantal strategieën van leerlingen uitbreiden (Hajer & Meestringa, 2015).
Bronnen:

Boon, T. (2013, 6 februari). Kind in ontwikkeling. Geraadpleegd op 10 maart 2018, van https://kindinontwikkeling.pressbooks.com/chapter/hoofdstuk-2/

Expertisecentrum Nederlands. (z.d.). Interactief taalonderwijs: een vorm van taalonderwijs. Geraadpleegd op 10 maart 2018, van http://www.expertisecentrumnederlands.nl/soorten-onderwijs/po/interactief-taalonderwijs/

Hajer, M., & Meestringa, T. (2015) Handboek taalgericht vakonderwijs. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Hajer, M., & Spee, I. (Eindred.). (2017). Ruimte voor nieuwe talenten: Keuzes rond nieuwkomers op de basisschool. Geraadpleegd op 10 maart 2018, van https://www.poraad.nl/files/themas/school_kind_omgeving/ruimte_voor_nieuwe_talenten.pdf

Kagan, S., & Kagan, M. (2013). Coöperatieve leerstrategieën: Research, principes en de praktische uitwerking. Rotterdam: Bazalt.

Kuiken, F., & Vermeer A. (Reds.). (2013). Nederlands als tweede taal in het basisonderwijs.

Amersfoort: Thieme Meulenhoff.

Noort, P., & De Weger, H. (2016, 13 juni). Taalontwikkeling NT2. Geraadpleegd op 10 maart 2018,
van https://www.leraar24.nl/taalontwikkeling-nt2/

Palincsar, A.S., & Brown, A.L. (1984). Reciprocal Teaching of Comprehension- Fostering and Comprehension- Monitoring Activities. Cognition and instruction, 1984 (2), 117-175.

Stevens, L. (Red.) (2004). Zin in School. Amersfoort: CPS.

Van der Vegt, A.L., & Exalto, R. (2017, 21 december). NT2 onderwijs in s(b)o en regulier basisonderwijs. Geraadpleegd op 10 maart 2018, van https://wij-leren.nl/effectiviteit-NTtwee-onderwijs-reguliere-basisonderwijs.php?utm_medium=email&utm_campaign=Taalgericht+zaakvakonderwijs+-+...&utm_source=YMLP

Wienen-van den Berg, H. (2016, 23 september). Wat zijn effectieve methoden om (immigrante) kinderen in het basisonderwijs Nederlands als tweede taal aan te leren? En welke ict-middelen kunnen daaraan bijdragen? Geraadpleegd op 10 maart 2018, van https://www.nro.nl/wp-content/uploads/2016/10/046-Antwoordformulier-Wat-zijn-effectieve-methoden-om-immigrante-kinderen-in-het-basisonderwijs-Nederlands-als-tweede-taal-aan-te-leren.pdf

Bijlage 3 – School ondersteuningsprofiel

Schoolondersteuningsprofiel van: GBS Regenboog te Middelburg

Bijgesteld dd: november 2017

Inleiding

Sommige leerlingen hebben extra ondersteuning nodig om hun schoolloopbaan goed te doorlopen. Wat die kinderen nodig hebben en wat de school kan bieden is heel afhankelijk van de actuele situatie. Kinderen veranderen en scholen veranderen. Een schoolondersteuningsprofiel is een beschrijving van de algemene ondersteuningsmogelijkheden van de school, de grenzen aan de opvang en de ambities van het team ten aanzien van het begeleiden van kinderen met extra onderwijsbehoeften.

Om goed te kunnen inschatten of dat wat het kind nodig heeft geboden kan worden op deze school, is altijd een goed gesprek vooraf nodig. In welke groep zou het kind komen, hoe groot is die groep, hoe is hij samengesteld, welke juf of meester staat ervoor, hoe is de situatie thuis, is er al ondersteuning vanuit de zorg en welke ondersteuning kan de school eventueel krijgen van het samenwerkingsverband? Dat zijn allemaal vragen die besproken moeten worden waarna kan worden afgewogen of de Regenboogschool kan bieden wat het kind nodig heeft.

Het schoolondersteuningsprofiel is een algemene beschrijving die een zo actueel mogelijk beeld geeft van de algemene mogelijkheden van de school. Binnen samenwerkingsverband Kind op 1 hebben we afgesproken dat we deze onderwerpen op dezelfde wijze bespreken zodat er iets te zeggen valt over het totaalbeeld van de regio. Elk schoolteam bespreekt jaarlijks de volgende items:

- Ontwikkeling van de basisondersteuning (de 10 standaarden) en conclusies
- Algemeen beeld van ondersteuningsmogelijkheden van de school
- Reflectie op begeleiding van leerlingen met extra onderwijsbehoeften
- Conclusies
    - mogelijkheden
    - grenzen
    - ambities
    - ontwikkelpunten

Dit schoolondersteuningsprofiel is de weergave van de opbrengst van dat gesprek.

Ontwikkeling van de basisondersteuning

Basisondersteuning is die ondersteuning waarvan men binnen het samenwerkingsverband heeft afgesproken dat scholen die zelfstandig moeten kunnen bieden. Het is dus de ondersteuning die op elke school geboden zou moeten (kunnen) worden. Het samenwerkingsverband heeft 10 standaarden afgesproken en vraagt de scholen te evalueren of zij aan deze standaarden voldoen.

Wij denken dat wij op de volgende manier aan deze standaarden voldoen:

0 = soms
1 = meestal
2 = altijd

Onderaan zetten we conclusies in de vorm van tekstuele evaluatie of verbeterpunten.

Standaard:	0	1	2
1. de school is gericht op ontwikkeling, ontwikkelt zijn basiskwaliteit en dat is zichtbaar in het schoolplan en jaarplan.			x
2. de school stelt voor leerlingen die extra ondersteuning ontvangen ontwikkelperspectieven op met daarin een beredeneerd onderwijsaanbod, uitstroomperspectief en concrete doelen.			x
3. de school betrekt leerlingen en hun ouders bij het opstellen van het ontwikkelperspectief.			x
4. de school beschrijft de onderwijsbehoeften van leerlingen en betrekt leerlingen en hun ouders hierbij.			x
5. de school brengt bij aanvragen van arrangementen de eigen ondersteuningsbehoeften in kaart.			x
6. de school geeft aan bij de aanvragen van arrangementen waar de mogelijkheden van de school ontoereikend zijn om aan de onderwijsbehoeften te kunnen voldoen.			x
7. de school is in staat om in trajecten rond leerlingen met extra onderwijsbehoeften ouders als partner mee te nemen en eensluidend tot een aanvraag te komen. Daar waar dit niet lukt, vraagt de school tijdig ondersteuning zodat escalaties voorkomen worden.			x
8. de school werkt binnen plannen en personeelsbeleid aan de kerncompetenties van alle leerkrachten waar het gaat om relatie, competentie en autonomie van leerlingen.			x
9. de school werkt binnen plannen en personeelsbeleid aan de kerncompetenties van alle leerkrachten waar het gaat om het ondersteunen van leerlingen met extra onderwijsbehoeften.			x
10. de school kan aan een aantal veelvoorkomende onderwijsbehoeften van de leerlingen voldoen.			x

Conclusies:

De Regenboogschool heeft zicht op zijn eigen (on)mogelijkheden. Bij aanvragen kan het kind goed in beeld worden gebracht. Contact en overleg met ouders is daarbij onmisbaar. Samen gaan we er voor om het beste uit elk kind te halen binnen onze mogelijkheden.

Algemeen beeld van de ondersteuningsmogelijkheden

De aandacht en tijd die wij kunnen bieden	De deskundigheid die wij in huis hebben	Onze samenwerkingspartners	De mogelijkheden van ons gebouw	De protocollen en methodieken die wij gebruiken
Momenteel is er voor gekozen om een aparte groep 1, 2, 3, 4 en 5 te hebben. Verder zijn er combinatiegroepen: groep 6/7a en groep 7b/ 8. De groepsgrootte zit rond de 30 leerlingen. We werken per groep met duo-collega's en kunnen gebruik maken van o.a. voor leerlingen met een arrangement. Ook hebben we een dagdeel de beschikking over een RT-er en 2 dagdelen een IB-er. We werken volgens het ADI-model, hiermee proberen we elk kind op zijn eigen niveau en tempo aan te sturen.	Als schoolteam zijn wij al vele jaren met elkaar aan het werk, we hebben een reken- en taal coördinator en elke leerkracht blijft zich jaarlijks bijscholen. Verder werken we met een vertrouwenspersoon, anti-pest coördinator en zetten we in op het M(eer en)H(oogbegaafde)B(eleid) olv een coördinator. Ten aanzien van omgaan met gedragsproblemen hebben we ons in de loop van de tijd kennis en ervaring opgedaan. Dit d.m.v. cursussen (krachtgericht coachen, omgaan met autisme, omgaan met hechtingsstoornissen en adviezen vanuit de ambulante begeleiding We zijn bezig om het Positive Behavior Support (PBS) toe te passen binnen de school. Ook wilen we gaan starten met de Rots en Water training in groep 8. In januari zal en	Onze school werkt samen met de scholen die binnen ons samenwerkingsverband horen, het GPO-WN. Verder kunnen we gebruik maken van ambulant-begeleiders vanuit de diverse specialisaties. Momenteel wordt er samengewerkt met specialisten vanuit Questor, Visio en de Korre. In het verleden hebben we ook kunnen samenwerken met Auris. Deze samenwerking kan, omdat we momenteel kinderen met een arrangement hebben, waarbij we gebruik mogen maken van hun expertise. Hierdoor is het eenvoudig om ze ook in te schakelen voor andere leerlingen. Uiteraard zijn de ouders van de betrokken leerlingen een	Onze school is gesitueerd in de wijk Klarenbeek. Op school is alles gelijkvloers en hebben we de beschikking over een extra speellokaal voor de kleuters. Een beperkt aantal werkplaatsen zijn beschikbaar voor het individueel of in groepjes werken met kinderen. Binnen het gebouw hebben we niet te maken met drempels, maar bij de ingangen is een kleine verhoging. De school is licht en ruim en heeft fijne speelpleine	In de groepen waar het mogelijk is, groep 4 t/m groep 8, wordt er gewerkt met de Snappet. Dat zijn tablets die ingezet worden voor het rekenonderwijs en training voor de spellinglessen. Aan het begin van het schooljaar maken we gebruik van de methode 'goed van start', die verder een vervolg krijgen d.m.v. de methode leefstijl. Specifiek voor de seksuele voorlichting maken we gebruik van 'Wonderlijk gemaakt". Diverse protocollen zijn op school te lezen en worden gebruikt. Denk hierbij aan een

	collega zelf getraind gaan worden. Dit schooljaar is ons doel om het observatie instrument ‘ Zien’ in te zetten om van daaruit de onderwijsbehoefte van de leerling en van de groep vast te stellen. We volgen niet een methode sociale en emotionele ontwikkeling, maar volgen de groep en gebruiken daarbij methodes. Door middel van de cursus willen we ons hier meer in bekwamen.	belangrijke partner.	n rondom de school met op loopafstand de gymzaal die gebruikt wordt. Ook maken we in de middagpauze gebruik van het voetbalveld je achter de school. Hier voetballen de kinderen uit groep 7 en 8 onder, soms specifieke, begeleiding.	pestprotocol, een veiligheidsprotocol, een BHV plan, een MHB-plan (meer- en hoogbegaafden plan).

Hoe lukt het ons om: ➔ Hulpvraag op het gebied van: ↓	de **relaties** met leerkracht en andere kinderen goed te houden?	de **ontwikkeling** van de leerling op peil te houden?	het **welbevinden** van de leerling op peil te houden?	de **veiligheid** van de leerling en de groep te waarborgen?
Leren en ontwikkeling In het algemeen lukt ons dit: 0 1 2 **3**	0 1 2 **3**	0 1 2 **3**	0 1 2 **3**	0 1 2 **3**
Fysiek/medisch In het algemeen lukt ons dit: 0 1 **2** 3	0 1 2 **3**	0 1 **2** 3	0 1 2 **3**	0 1 2 **3**

Gedrag/sociaal-emotioneel
In het algemeen lukt ons dit:
0 1 2 3
  x
	0 1 2 3
	  x
		0 1 2 3
		  x
			0 1 2 3
			  x x
				0 1 2 3
				  x x

Werkhouding
In het algemeen lukt ons dit:
0 1 2 3
  x
	0 1 2 3
	  x
		0 1 2 3
		  x
			0 1 2 3
			  x x
				0 1 2 3
				  x x

Conclusies

Na het reflecteren op de standaarden voor basisondersteuning, onze algemene ondersteuningsmogelijkheden en het omgaan met kinderen met extra onderwijsbehoeften trekken wij de volgende conclusies over onze mogelijkheden, grenzen, ambities en ontwikkelpunten.

a. Mogelijkheden

- kennis en ervaring om te gaan met verschillen op cognitief, sociaal en emotioneel gebied
- inzetbaarheid van ondersteuners; IB, IRT en onderwijsassistenten
- mogelijkheden om een goede invulling te geven aan verkregen arrangementen
- goede contacten met externe hulpmogelijkheden
- tijdige signalering

b. Grenzen

- grote groepen
- een aantal bovenbouwgroepen zijn gecombineerd
- beperkte fysieke ruimte om werkplekken in te richten
- veiligheid van alle betrokkenen moeten gewaarborgd blijven
- wanneer sprake is van een clustering van diverse specifieke onderwijsbehoeftes in 1 groep

c. Ambities

- leerlingengroei waardoor combiklassen voorkomen kunnen worden
- geen verwijzingen naar het S(B)O
- kansen bieden aan kinderen die teruggeplaatst kunnen worden vanuit S(B)O

d. Ontwikkelpunten

- vereenvoudigen van OPP's waarin doelen concreet (smart) geformuleerd worden
- in beeld krijgen welke leerlijn bij elk kind past

Bijlage 4 Uitgebreide beschrijving van de leerlingenzorg

Leerlingenzorg op de Regenboog

Kinderen komen naar school om te leren. Ieder kind heeft daarbij andere onderwijsbehoeften. Het ene kind heeft meer moeite om de leerstof tot zich te nemen, het andere kind gaat het gemakkelijker af en kan meer leerstof aan. De leerkracht probeert binnen de groep zoveel mogelijk aan te sluiten bij de onderwijsbehoeften van de verschillende leerlingen.
Dit noemen we handelingsgericht werken.

Leerlingvolgsysteem
De leerlingen worden gevolgd in hun ontwikkeling. De leerkrachten bekijken het dagelijks werk van de leerlingen en bekijken de toetsen van de methodes.
In de groepen 1 en 2 gebruiken we “Kijk” als instrument om het jonge kind te observeren.

Wij hebben vanaf groep 3 Cito-toetsen ingevoerd voor rekenen, spelling, begrijpend luisteren en woordenschat in de groepen 3 en in de eerste helft van groep 4, begrijpend lezen vanaf de tweede helft van groep 4 en technisch lezen (op woord- en tekstniveau). Cito-toetsen zijn methode-onafhankelijke toetsen die een eerlijk en betrouwbaar beeld geven van de ontwikkeling van de leerling. Met deze informatie kunnen we tijdig inspelen op de onderwijsbehoeften van de kinderen en een mogelijke taal- of rekenachterstand signaleren.
Deze toetsen maken het mogelijk om een leerling vanaf groep 1 t/m 8 te volgen op verschillende ontwikkelingsgebieden. Ook voor de sociaal-emotionele ontwikkeling hebben we een leerlingvolgsysteem; “Zien”. De ontwikkeling op gebied van leer- en leefklimaat, sociale vaardigheden en veiligheidsbeleving wordt gevolgd met behulp van dit instrument.

Alle resultaten van de Cito-toetsen worden digitaal ingevoerd.
Hierdoor is het mogelijk om per groep of per leerjaar de resultaten kritisch te bekijken en te analyseren. Daarnaast is het mogelijk om de resultaten van een leerling van groep 1 tot en met groep 8 overzichtelijk op een rij te zetten zodat de ontwikkeling van het individuele kind nauwgezet gevolgd kan worden.
Niet alleen de leerresultaten van de leerlingen worden gevolgd, maar ook de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Het is natuurlijk het allerbelangrijkste dat een leerling met plezier naar school gaat en daardoor optimaal tot ontwikkeling kan komen. Alle gegevens en resultaten worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem ParnasSys. De toetsgegevens van alle leerlingen worden 2 keer per jaar besproken in een vergadering.
Deze besprekingen worden gecoördineerd door de intern begeleider(s).

Individuele zorg: afspraken over het zorgtraject:
Sommige kinderen hebben andere onderwijsbehoeften dan andere kinderen. Het kan gebeuren dat de ontwikkeling van een kind niet naar wens verloopt of dat er een leer- of gedragsprobleem ontstaat. Wanneer de leerkracht dit signaleert, zal het volgende traject gevolgd worden:

STAP 1 – ZORG OP GROEPSNIVEAU
De leerkracht signaleert dat het kind een andere onderwijsbehoefte heeft op basis van observatie, methodegebonden of methode – onafhankelijke toetsing, of de leerkracht krijgt van ouders een signaal. De leerkracht gaat eerst proberen zelf te voldoen aan deze speciale onderwijsbehoefte. Bijv. een leerling heeft moeite met plussommen boven het tiental.
De leerkracht legt het nog eens uit of probeert de som uit te leggen met behulp van concreet materiaal. Blijven de problemen dan bespreekt de leerkracht de leerling met de IB-er.

STAP 2 – ZORG OP SCHOOLNIVEAU
De leerkracht heeft de leerling aangemeld bij de IB-er. Bij deze bespreking is in ieder geval aanwezig: de eigen groepsleerkracht van de leerling, de IB-er en vaak ook de RT-er.

In deze bespreking wordt bekeken wat de beste oplossing is.
- De leerkracht vult het formulier voor leerlingbespreking in.
- De leerkracht levert concrete dossiergegevens aan en gegevens uit het leerlingvolgsysteem (methode onafhankelijke toetsen en methodetoetsen).

Veelal volgt er eerst een periode van verzamelen van extra informatie:
- Er volgt een verdere analyse, bijv. een pedagogisch didactisch onderzoek.
- Er volgt een oudergesprek
- De IB-er of RT-er doet een observatie om meer duidelijkheid te krijgen.
- Er volgt (indien nodig) een consultatie met een orthopedagoog
-

Vervolgens wordt er actie ondernomen. Er worden doelen gesteld in een (groeps)handelingsplan (zie hieronder A) en er wordt een periode aan deze doelen gewerkt. Daarnaast kan het zijn dat een leerling binnen of buiten de groep RT krijgt door de RT-er (zie hieronder B).

Vervolgens wordt na een periode van ongeveer 8 weken geëvalueerd.
Dit kan leiden tot de volgende beslissingen:
- Voortzetten van de huidige aanpak
- Consultatie van een orthopedagoog
- Afsluiten i.v.m. behaalde doelen
- Inschakelen externe hulp
- Advies voor verder onderzoek

A. Hulp in de klas
De leerling wordt door de leerkracht extra geholpen in de klas. Dat betekent dat de leerling extra hulp krijgt, in een groepje aan de instructietafel of alleen aan de instructietafel. Het kan ook betekenen dat er door de groepsleerkracht gewerkt wordt met ander materiaal uit de **orthotheek**.
Na 9 weken wordt er gekeken of de gestelde doelen zijn gehaald. Zo niet, dan wordt de leerling weer aangemeld door de leerkracht voor een tweede bespreking.

B. Hulp buiten de klas
Soms lukt het niet om de leerling in de klas te helpen dan wordt er hulp geboden buiten de klas door de Remedial Teacher.
<u>Acties bij A en B</u>
- Overleg in de bespreking m.b.v. een formulier
- Voor bespreking / consultatiegesprek verslaglegging t.b.v. dossier
- De leerkracht stelt (indien nodig) een handelingsplan op
- RT of IB geeft (indien nodig) inhoudelijk advies en hulp bij opstellen
- Afspraak voor evaluatie na ongeveer 9 weken
- Informatie naar de ouders over de aanpak

STAP 3 – VERVOLG ZORG OP SCHOOLNIVEAU
Na acht weken worden de afspraken en de uitvoering geëvalueerd door groepsleerkracht, RT en IB. Er worden keuzes gemaakt:

- het gaat goed: probleem opgelost; of voortgang aanpak
- het gaat niet goed: oorzaak zoeken d.m.v. toetsen of onderzoek (RT):

- Evaluatieoverleg op basis van concrete gegevens/verslagen
- Verslaglegging t.b.v. dossier
- De leerkracht stelt een (ver-)nieuw(d) handelingsplan op; (indien n.a.v. onderzoek, dan samen met RT-er)
- Afspraak voor evaluatie na 9 weken

- Informatie naar de ouders over de evaluatie en eventuele vervolgaanpak

Stap 3 kan zich meerdere keren herhalen. Wanneer hulp van een specialist van een orthopedagoog wordt gevraagd, is toestemming van ouders nodig.

Wanneer bovenstaande stappen onvoldoende resultaat bieden, wordt er zorg op bovenschools niveau aangeboden. Hierover zullen we verderop in dit document nadere informatie geven.

OVERIGE ZORG OP SCHOOLNIVEAU

Dyslexie
Indien kinderen lees- en/of spellingproblemen ervaren en ondersteuning niet leidt tot gewenste resultaten, kan er gedacht worden aan dyslexie. Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het goed en vlot toepassen van het lezen en/of spellen van woorden (Stichting Dyslexie Nederland).
Het vaststellen van dyslexie kan uitsluitend door middel van extern onderzoek. Wanneer ouders hun kind willen laten onderzoeken op dyslexie kan dat via school. De school vraagt het ONL (www.rpcz.nl/dyslexie) (Onderwijszorg Nederland), Educonsult Middelburg (www.educonsult.nl) of het particuliere bureau Praktijk van Waterschoot (www.praktijkvanwaterschoot.nl) om een dyslexie-onderzoek uit te voeren. Onderzoek naar dyslexie valt vanaf 01 januari 2015 onder de Jeugdwet en wordt door de Gemeente vergoed.
Het gaat hier om kinderen met een ernstige, enkelvoudige dyslexie.
Er komen situaties voor waarin dyslexie-onderzoek deel uitmaakt van een door de school aangevraagd breder onderzoek (bijv. er zijn ook sociaal emotionele problemen, er is uitval bij meerdere vakken etc.). Wanneer dit speelt, heeft de school een hulpvraag voor het verder begeleiden van het kind en betaalt de school het onderzoek. Wanneer dyslexieonderzoek op verzoek van ouders via school wordt aangevraagd, levert school de benodigde gegevens aan bij de onderzoeker. School fungeert als poortwachter. Om voor onderzoek in aanmerking te komen moet het leerling-dossier aan een aantal voorwaarden voldoen.
Het Masterplan Dyslexie biedt duidelijke richtlijnen voor het leerling-dossier en heeft daarvoor o.a. een ‘Checklist Leerling-dossier Dyslexie’ waarop in ieder geval het volgende is aangegeven:

- Er zijn drie recente en achtereenvolgende meetmomenten weergegeven
- Elke interventieperiode omvat ongeveer 12 (effectieve) weken intensieve begeleiding
- Per periode is minimaal 3 x 20 minuten per week intensieve begeleiding/interventie verzorgd
- … uitgevoerd door een leerkracht en/of leesspecialist
- Uit de toelichting blijkt dat het om 2 perioden gaat van elk minimaal 12 effectieve weken.

Vervolgens wordt het kind uitgenodigd voor onderzoek door een GZ psycholoog op het RPCZ kantoor, bij Educonsult of bij praktijk van Waterschoot. Als dyslexie wordt vastgesteld en een behandelplan wordt gestart, dan vinden de behandelingen door het RPCZ, Praktijk van Waterschoot en Educonsult op school onder schooltijd plaats.

Ontwikkelingsvoorsprong en meer- en (hoog)begaafdheid
Naast de zorg voor kinderen die moeite hebben met de leerstof of op een ander gebied minder goed mee kunnen, zijn er ook kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Ook deze kinderen hebben extra aandacht en begeleiding nodig. Binnen onze school is dit onderwerp op dit moment actueel en is dit een speerpunt van ontwikkeling. Om deze kinderen op tijd te signaleren hebben we een signaleringsinstrument: SiDi 3. Met dit instrument willen we de kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong en mogelijke begaafdheid signaleren en vanuit die signalering stappen ondernemen om uiteindelijk tegemoet te kunnen komen aan de onderwijsbehoeften van deze kinderen. Mogelijke stappen die hieruit zouden kunnen komen zijn:

Doortoetsen

Wanneer een kind uit de groepssignalering naar voren komt en/of zeer hoge toetsresultaten binnen de huidige groep behaald, kunnen we doortoetsen om het juiste niveau te bepalen. Op het moment dat je weet op welk niveau het kind zit, kun je daar de leerstof op aanpassen.

Compacten en verrijken
Wanneer het reguliere lesaanbod niet toereikend of zelfs te gemakkelijk is, kan er gekozen worden voor compacten en verrijken. De kinderen hoeven niet meer alle reguliere lesstof te maken en zij hoeven ook niet meer te herhalen.
De tijd die hiermee gewonnen wordt, kan ingezet worden om te werken met verrijkende materialen. Het kind werkt wel binnen hetzelfde vakgebied, maar met uitdagendere opdrachten. Dit noemen we het oranje werk.

Versnellen
Een kind met meer dan een jaar voorsprong op de meeste vakgebieden kan in aanmerking komen voor versnelling. Dit zou kunnen betekenen dat een kind een groep overslaat. Hiervoor zijn wel criteria en dit gaat altijd na goed overleg met school (leerkracht en IB'er), ouders èn kind.

STAP 4 – ZORG OP BOVENSCHOOLSNIVEAU
Wanneer de zorg op schoolniveau onvoldoende resultaat biedt, gaan we het traject in van zorg op bovenschools niveau. In eerste instantie kunnen we op zo'n moment de hulp inroepen van de orthopedagoog in dienst van LEV-WN

Hulp kan ook gegeven worden door onder andere een logopedist, fysiotherapeut of de SMW'er (School Maatschappelijk Werker) die bij de school betrokken zijn. Daarnaast maakt ook de schoolarts deel uit van de externe hulp.

Schoolmaatschappelijk werk
Sinds enkele jaren heeft de gemeente Middelburg de mogelijkheid geschapen om de hulp in te roepen van het schoolmaatschappelijk werk (SMW). Voor de Regenboog is er een schoolmaatschappelijk werkster betrokken die passend is bij de identiteit van de school.
Soms ervaren leerkrachten problemen met een kind die te maken hebben met de opvoeding en de thuissituatie. In zo'n geval raadpleegt de leerkracht de intern begeleider, die contact opneemt met de schoolmaatschappelijk werkster. Zij onderneemt stappen om hulp te bieden in de thuissituatie. Ook komt het voor dat ouders zich onzeker voelen over zaken of in een situatie terecht zijn gekomen, waarbij ze graag eens met iemand willen praten. In dat geval kan er ook beroep op schoolmaatschappelijk werk worden gedaan.
Een afspraak hiervoor kan via de intern begeleider gemaakt worden.

Groot overleg
Soms is het nodig om overleg te hebben over een leerling in een breder verband; een zogenaamd 'groot overleg'. De IB-er beoordeelt of een groot overleg moet worden ingeschakeld voor de zorgleerling. Het team wordt samengesteld uit deelnemers die vanuit de rol die zij hebben kunnen meedenken en iets kunnen betekenen in de ondersteuning van een leerling. Dit kunnen bijvoorbeeld zijn: de leerkracht, de betrokken orthopedagoog, de schoolmaatschappelijk werker en de jeugdarts of jeugdverpleegkundige, deskundigheid uit het loket van het samenwerkingsverband Kind op 1. Door op deze wijze in overleg te gaan, zijn betrokkenen op de hoogte van elkaars visie en acties die zijn ingezet. Zo kan er effectief worden samengewerkt. De intern begeleider stelt het team samen en neemt het initiatief om bij elkaar te komen. Het team gaat in gesprek en schakelt zo snel mogelijk de juiste hulp en ondersteuning in voor de leerling, ouders en leerkrachten. Dat kan via de samenwerkingsverband(en) passend onderwijs en/of via Porthos. Porthos kan bijvoorbeeld een netwerkoverleg of een familienetwerkberaad organiseren.

Netwerkoverleg

Uitgangspunt van Porthos is de 1-gezin-1-plan gedachte. Dat wil zeggen dat de zorg zo dicht mogelijk bij het kind en het gezin wordt gebracht. Het zorgadviesteam kan ouders en professionals vanuit andere organisaties vragen om samen af te stemmen en gezamenlijk een zorgplan te maken, waar mogelijk op school. De werkwijze is oplossingsgericht en sluit aan bij het handelingsgericht werken in de klas.
Binnen het oplossingsgericht werken is er niet alleen aandacht voor de zorgen maar nadrukkelijk ook voor de krachten van een kind/gezin. De oplossing wordt gezocht vanuit het versterken van deze krachten.

Familienetwerkberaad
Bij het maken van een zorgplan kunnen behalve ouders en kinderen ook andere belangrijke personen uit het eigen netwerk betrokken worden.
Een dergelijk overleg wordt een familienetwerkberaad genoemd. Hierin worden de zorgen en krachten gedeeld en de oplossingen samen georganiseerd.
De praktijk leert dat de positieve effecten van de gezamenlijk ingezette hulp op termijn duurzamer zijn. Voor het organiseren, voorzitten en verslagleggen van een dergelijk beraad kan het zorgadviesteam een onafhankelijk gespreksleider van Porthos inschakelen.

Kinderen met extra ondersteuningsbehoeften op onze school
Soms kan het voorkomen dat een kind extra ondersteuning nodig heeft om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Deze ondersteuning kan zich richten op de cognitieve of de sociaal emotionele ontwikkeling van een kind.
De afgelopen jaren konden wij onze hulpvraag richten aan de REC's en het samenwerkingsverband WSNS zodat we samen de juiste zorg konden bieden voor de leerlingen die aan onze zorg waren of werden toevertrouwd binnen de wettelijke kaders. Dit is nu anders geworden, vanaf nu maakt onze school deel uit van het Samenwerkingsverband Kind op 1. Vanaf 1 augustus 2014 is de Wet op Passend onderwijs van kracht en werken schoolbesturen binnen het Samenwerkingsverband Kind op 1 samen om naar een passend onderwijsaanbod te zoeken voor alle kinderen in het primair onderwijs.

Wat is het doel van het samenwerkingsverband Kind op 1?
Met het Samenwerkingsverband zorgen wij gezamenlijk voor een passend onderwijsarrangement, afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerling.
Er wordt gestreefd naar hoge opbrengsten voor elke leerling: er uit halen wat er in zit.
Dit wordt gedaan door: preventieve onderwijsondersteuning zo dicht mogelijk bij huis, arrangeren op basis van onderwijsbehoeften, integraal denken en werken (één kind, één gezin, één plan). Van aanvraag tot start van het arrangement duren de procedures maximaal 8 schoolweken.

Welke ondersteuning is mogelijk voor de scholen?
Onze school heeft een Schoolondersteuningsprofiel.
In het schoolondersteuningsprofiel staat beschreven welke ondersteuning de school kan bieden. Dit kan het gesprek tussen school en ouders ondersteunen. Elke situatie is echter uniek en mogelijkheden veranderen, dus is een gesprek over de actuele situatie altijd nodig.

1. Basisondersteuning
De basisondersteuning is de ondersteuning die elke school die deel uitmaakt van het samenwerkingsverband geacht wordt zelfstandig te kunnen bieden. Elke school werkt aan haar kwaliteit en stemt zo goed mogelijk af op de onderwijsbehoeften van haar leerlingen. Voor veruit de meeste leerlingen is de basisondersteuning die wordt geboden in de reguliere basisscholen in de regio voldoende om de basisschool goed af te ronden. Waar mogelijk en nodig wordt de jeugdhulpverlening betrokken bij het basisaanbod.

2. Extra ondersteuning

Pas wanneer het voldoen aan de onderwijsbehoeften van de leerling de mogelijkheden van de school en binnen het bestuur overstijgt wordt een aanvraag voor extra ondersteuning gedaan door de school. School kijkt samen met ouders welke ondersteuning er nodig is en welk arrangement hierbij past. Deze ondersteuningsbehoefte wordt als aanvraag voorgelegd aan het Loket van het Samenwerkingsverband. Binnen de geboden arrangementen wordt altijd eerst gestreefd naar voortzetten van het onderwijs op school. Voor situaties waarin, in de reguliere setting, ook met extra ondersteuning, niet aan de onderwijsbehoeften kan worden voldaan, wordt bekeken of een tijdelijke of parttime plaatsing (binnen het huidige Speciaal Basisonderwijs en/of Speciaal Onderwijs) perspectief kan bieden.

Procedure
School stelt, zodra extra ondersteuning is aangevraagd, een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) op en legt dit voor aan ouders.

Loket
De intern begeleider stuurt de aanvraag in naar het Loket. Het Loket weegt de aanvraag: ontstijgt de gevraagde ondersteuning inderdaad de afgesproken basisondersteuning?
Vervolgens wordt een passend arrangement beschreven en wordt afgesproken wie het gaat uitvoeren. Het Loket verstrekt van elk advies via school een afschrift aan ouders.
In het Loket worden ook eventuele combinatie-arrangementen afgesproken: arrangementen waarin zowel een aanbod aan de (leerling op) school als aan het gezin wordt beschreven. Daarom zitten in het Loket, naast onderwijsexperts, ook deskundigen vanuit de jeugdhulp die zorgarrangementen kunnen opstarten.

Toelaatbaarheidsverklaring (TLV)
Mocht de basisondersteuning en extra ondersteuning niet voldoende zijn en is tijdelijke of gedeeltelijke plaatsing nodig op het speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs, dan moet de TLV-commissie, bestaande uit een onafhankelijk orthopedagoog en de plaatsingscoördinator beoordelen of plaatsing noodzakelijk is. Zo ja, welke setting lijkt dan het meest passend?
Deze beoordeling vindt zes weken na aanvraag plaats.
Het samenwerkingsverband verstrekt van elk besluit via school een afschrift aan de ouders. Meer informatie kunt u vinden op: www.**swvkindop1**.nl

Verklarende woordenlijst:

Cito	Centraal instituut voor toetsontwikkeling
Handelingsplan	Een schriftelijk plan waarin de wijze van handelen en de doelen die men in een periode wil behalen worden beschreven
IC	Indicatiecommissie
Intern Begeleider	Leerkracht met een speciale opleiding die de ondersteuning van leerlingen coördineert
Leerlingendossiers	Dossier waarin gegevens worden opgeslagen
Orthotheek	Verzameling van materialen en naslagwerken voor extra ondersteuning
Orthopedagoog	Een specialist die is opgeleid om kinderen, bij wie de ontwikkeling niet vanzelfsprekend verloopt, te onderzoeken, begeleiden en te behandelen.
REC	Regionaal Expertisecentrum
Remedial teacher	Een gespecialiseerde leerkracht die een opleiding heeft gevolgd voor het begeleiden van leerlingen met leer- en/of gedragsproblemen
RPCZ	Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland
Schoolbegeleider	Een deskundige (orthopedagoog)van de Onderwijsbegeleidingsdienst (RPCZ)